

RAPORTTI

Marsi 2013

Luonnonmarjojen ja -sienten
kauppaantulomäärät vuonna 2013

Sisältö

Sisältö.....	2
1 Johdanto	4
2 Marja- ja sienitiedustelun toteutus.....	5
3 Tiivistelmä	6
4 Luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärät sekä poimintatulot suuralueittain.....	8
4.1 Yleisimmät luonnonmarjat	8
4.1.1 Mustikka	8
4.1.2 Lakka eli hilla	9
4.1.3 Puolukka.....	10
4.2 Muut luonnonmarjat	11
4.2.1 Variksenmarja eli kaarnikka.....	11
4.2.2 Karpalo	12
4.2.3 Mesimarja	12
4.2.4 Pihlajanmarja.....	12
4.2.5 Tyrni.....	13
4.2.6 Metsävadelma	13
4.2.7 Juolukka.....	14
4.3 Luonnonsienet.....	15
4.3.1 Korvasieni	15
4.3.2 Keltavahvero eli kantarelli	16
4.3.3 Herkkutatti.....	16
4.3.4 Haaparousku.....	17
4.3.5 Kangasrousku	17
4.3.6 Karvarousku.....	17
4.3.7 Suppilovahvero.....	18
4.3.8 Mustatorvisieni	18
4.3.9 Muut sienet	18
4.4 Viljellyt sienet.....	19
4.5 Luomuluonnonmarjat ja –sienet.....	20
4.6 Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimintaosuus.....	21

4.7	Luonnonmarjojen ja –sienten varastointituki.....	24
4.8	Luonnonmarjojen tuonti ja vienti	25
5	Poimintatulot yhteensä sekä tulojen jakautuminen suuralueittain.....	26
6	Laatuseloste.....	30

Liitteet

KUVAT 1-9

TAULUKOT 9-14

Maaseutuviraston julkaisusarja: Raportteja ja selvityksiä

ISBN 978-952-453-839-8 (verkkajulkaisu)

ISSN 2323-9107 (verkkajulkaisu)

Julkaisija: Maaseutuvirasto, PL 405, 60101 Seinäjoki. Puh. 0295 31 2000. www.mavi.fi

Seinäjoki, 3/2014

1 Johdanto

Marjojen ja sienten kauppantulomäärätutkimus (MARSI) aloitettiin vuonna 1977. Tutkimuksessa seurattiin alkuun myös puutarhamarjoja, mutta ne jäivät pois vuonna 2007. Nyt seuranta koskee luonnonmarjoja ja -sieniä. Tutkimuksen toimeksiantajana on tällä hetkellä Maaseutuvirasto (MAVI). Aiempia toimeksiantajia ovat olleet Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (TIKE). Tutkimuksen tekijänä on Suomen Gallup Elintarviketieto Oy ja aiemmin sen edeltäjä Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää luonnonmarjojen ja –sienten kauppantulomääriä, tuotteiden kilohintoja ja poimintatuloja. Tuloksia seurataan koko maan tasolla ja suuralueittain. Osa-alueet ovat Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Tutkimuksella saadaan tietoa lisäksi vuosittaisista satovaihteluista. Raportissa on tietoa myös luonnonmukaisista (luomu) marjoista. Ulkomaalaisten ja kotimaisten poimijoiden osuutta myyntiin tulleista kokonaismääristä on selvitetty kolmen viime vuoden aikana.

Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka. Sen lisäksi tulee myyntiin muita luonnonmarjoja, mutta niiden määrät ovat vähäisiä. Muita luonnonmarjoja ovat karpalo, variksenmarja, pihlajanmarja, mesimarja, tyrni, metsävadelma ja juolukka. Joitakin marjoja myös viljellään, mutta ne lasketaan puutarhamarjoiksi, eivätkä ne sisälly tämän raportin lukuihin. Kaupallisesti tärkein luonnonsieni on herkkutatti, jonka merkitys korostuu hyvänä vientisienenä. Muita luonnonsieniä ovat haaparousku, kangarousku, karvarousku, kantarelli, suppilovahvero, korvasieni ja mustatorvisieni. Määrällisesti näistä sienistä eniten myyntiin kerätään rouskuja. Rouskut ovat tärkeitä suolasieniä.

Ulkomaalaisia poimijoita on sadon valmistumisen aikaan ollut Suomessa jo useita vuosia. Poimijoiden määrä on vuosittain lisääntynyt. Pääasiassa he poimivat luonnonmarjoja, mutta myös vähäisiä määriä luonnonsieniä. Ulkomaalaisten poimijoiden panos myyntiin tulevien luonnonmarjojen myyntimäärissä on merkittävä. Kotimaiset poimijat ovat tyypillisesti vanhempaa väkeä. Ikääntymisen myötä kotimaisten poimijoiden määrä vähenee. Nuoria on vaikea innostaa myyntipoimintaan. Hyvä satovuosi tosin aktivoi kotimaisiakin poimijoita keräämään luonnonmarjoja myyntiin.

Marsi-tutkimuksen tiedot kysytään marja- ja sienikauppaa harjoittavilta yrityksiltä. Tutkimuksessa eivät ole mukana kaikki alan toimijat, mutta otannassa pyritään pitämään keskeisimmät toimijat. Otantaa täydennetään vuosittain. Ostoyrityksissä tapahtuu muutoksia. Alalle tulee uusia yrittäjiä, yritystoimintaa laajennetaan, keskitetään isompiin yksiköihin tai luovutaan toiminnasta kokonaan. Vuosittaisilla satovaihteluilla on myös merkitystä ostotoiminnan laajuuteen. Luonnonmarjoja ja –sieniä myydään lisäksi paljon suoraan kuluttajille, ravintoloille, suurtalouksille ja leipomoille. Torikaupasta vain osa on mukana raportin luvuissa. Lisäksi yksityiset poimijat keräävät marjoja ja sieniä paljon omiin tarpeisiinsa sekä sukulaisille ja tuttaville.

Raportin lopussa on Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston luonnonmarjoja ja –sieniä koskevia tuonti- ja vientilukuja vuosilta 2005-2013. Tuotteiden ulkomaankauppaa on käsitelty maakohtaisesti ko. tuotetta koskevassa tekstiosassa, jos tuotteesta on yksityiskohtaista tietoa saatavissa.

Marsi 2013 –raportti julkaistaan verkkoversiona kokonaisuudessaan Maaseutuviraston (MAVI) kotisivuilla.

2 Marja- ja sienitiedustelun toteutus

Luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärätutkimuksen kyselylomakkeet postitettiin 24.9.2013. Vastaanottajina olivat jo aiemmin mukana olleet marja- ja sienikauppaa harjoittavat yritykset. Marraskuun alussa aloitettiin puhelinkysely niiltä yrityksiltä, jotka eivät olleet siihen mennessä vastanneet kyselyyn. Tiedot olivat koossa tammikuun 2014 loppuun mennessä.

Kyselykirjeitä lähetettiin kaikkiaan 97 yritykselle. Lisäksi tietoja kysyttiin puhelimitse 5 uudelta marja- ja sienialan yrittäjältä. Vastaustietoja saatiin kaikkiaan 95 yritykseltä. Lähes kaikki otannassa mukana olevat tavoitettiin. Ostotietoja on tämän raportin luvuissa mukana 69 yritykseltä. Tiedot jakautuivat seuraavasti: Lapin lääni 15, Oulun lääni 17, Itä-Suomi 17 ja Länsi-Suomi 20 yritystä. Vuoden aikana tapahtuu muutoksia ostoyrityksissä, osa lopettaa toiminnan kokonaan tai yhdistyy toisen yrityksen kanssa. Osa pitää väliavuotta heikon sadon tai varastotilanteen takia. Myös uusia yrittäjiä ilmaantuu alalle. Marsi-tiedustelussa eivät ole mukana kaikki marja- ja sienikauppaa harjoittavat yritykset, mutta mukana pyritään pitämään merkittävimmät yritykset. Otantaa täydennetään Arktiset Aromit ry:n ostajarekisterin avulla. Kyselyn yhteydessä selvittää myös uusia toimijoita.

Vaikka Marsi-tiedustelu ei tavoita kaikkea luonnonmarja- ja sienikauppaa, niin se antaa hyvää tietoa vuosittaisesta sadosta ja satovaihteluista eri alueilla. Torikaupasta on vain osa mukana tuloksissa. Monenlainen suoramyynä puuttuu myös tilaston luvuista. Suoramyynä on paljon esim. ravintoloille, suurtalouksille, leipomoille ja pitopalveluyrityksille. Suoramyynä on myös yksityishenkilöille mm. turisteille. Myyntilukujen ulkopuolelle jää lisäksi kotitalouksien omiin tarpeisiin poimimat marjat ja sienet.

Marsi-tiedustelussa on mukana suuria ja pieniä yrityksiä. Suurilla saattaa olla useita kymmeniä alihankkijoita ostotoiminnassa. Osa on pieniä yrityksiä, jotka ostavat vain yhtä tai kahta tuotetta. Ostoja tehdään myös muilta yrityksiltä. Siten tiedot saadaan kahteen kertaan. Päällekkäisyydet pyritään poistamaan. Kyselyn tarkoitus on saada myös tietoja poimijahinnoista, joten tiedot otetaan mukaan siinä vaiheessa, kun tuotteet siirtyvät poimijalta eteenpäin. Poikkeuksena ovat isot yritykset, jotka ilmoittavat ostot ilman ostopalkkiota ja arvonlisäveroa. Silloin käytetään heidän yhteislukujaan. Useimmiten sellaiset yritykset ostavat vain mustikkaa ja puolukkaa. Yhden tuotteen yritykset ostavat useimmiten lakkaa, mesimarjaa tai herkkutattia

Kyselylomakkeella myyntiin tulleet määrät ilmoitetaan suuralueittain sen mukaan, mistä marjat ja sienet on poimittu. Yrityksillä voi olla ostoja useammalta suuralueelta. Tuloksissa tiedot saadaan suuralueittain ja koko maan lukuina. Lapin ja Oulun suuralue noudattaa lääninrajoja, mutta Itä-Suomen ja Länsi-Suomen välillä oleva raja on puolivälissä ja noudattaa maaseutukeskusten rajoja. Poikkeuksen tekee Keski-Pohjanmaan maaseutukeskus, joka kuuluu kokonaan Länsi-Suomen suuralueeseen.

Luonnonmarjojen ja –sienten myyntitulot ovat poimijalle verottomia, mutta ostoyritys lisää alv:n tuotteen hintaan, myydessään sen eteenpäin. Verottomuuteen tuli vuoden 2013 aikana muutamia tarkennuksia. Jos tuotetta on jatkokäsitelty esim. poimija myy tuotteen pakastettuna, niin se on uusien ohjeiden mukaan verollista myyntiä. Hintaan lisätty arvonlisävero muuttaa oleellisesti tuotteen kilohintaa. Varsinkin lakan hinnassa alv tuntuu, koska kilohinta on jo korkea. Tämän tilaston kilohinnat ovat poimijoiden saamia hintoja, ja ne eivät sisällä ostajapalkkioita eivätkä arvonlisäveroa.

3 Tiivistelmä

Luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärätutkimuksen mukaan (MARSI 2013) puolukkaa kerättiin myyntiin ennätysmäärä, 10,7 milj. kg. Eniten myyntipuolukkaa kerättiin Länsi-Suomen suuralueelta ja sieltä lähinnä Pohjanmaalta ja Keski-Suomesta. Ostoyritysten antamien tietojen mukaan Länsi-Suomen osuus puolukan kokonaismäärästä oli 52 %. Kilohintana maksettiin keskimäärin 1,16 euroa.

Mustikkaa kerättiin myyntiin 5,0 milj. kg. Se oli 1,8 milj. kg pienempi kuin edellisen vuoden huippumäärä. Eniten mustikkaa kerättiin Lapin läänistä ja Itä-Suomen alueelta. Mustikkakilosta maksettiin 1,49 euroa.

Lakkasato oli paikoitellen erittäin runsas Lapin läänin alueella. Osa Etelä-Lapin ja Oulun läänin alueella kärsi kukinnan aikaisesta pakkasesta ja sato menetettiin lähes kokonaan. Myyntilakkaa kerättiin 145,9 tn. Suurin osa myyntilakoista kerätään Lapin läänin soilta. Nyt osuus oli 97 % koko määrästä. Lakkaa oli poikkeuksellisesti myös maan etelä-osissa. Siellä lakkaa ei myydä, ne kerätään lähinnä omaan käyttöön. Lakkakilon hinta oli keskimäärin 8,64 euroa. Siinä on laskua yli 4 euroa kilolta edellisvuoteen verrattuna. Hinnanlasku lienee lisännyt myyntiä suoraan kuluttajille mm. turisteille. Lakkasato on ollut monta vuotta peräkkäin heikko, joten paljon kerättiin myös omiin tarpeisiin. Muita luonnonmarjoja poimittiin myyntiin pienehköjä määriä. Myyntitietoja saatiin karpalosta, mesimarjasta, variksenmarjasta ja metsävadelmasta.

Luonnonsienisato oli kokonaisuudessaan keskimääräistä heikompi. Eniten myyntiin kerättiin herkkutattia, 238,2 tn. Määrä oli lähes puolet suurempi kuin edellisenä heikkona satovuotena. Herkkutatti on hyvä vientisieni, joka menee lähes kaikki Etelä- ja Keski-Euroopan markkinoille. Haaparouskumäärä jäi hieman edellisvuodesta ollen 22,4 tn. Kangarouskua tuli myyntiin 28,2 tn. Rouskut ovat hyviä suolasieniä. Kotitalouspoimijat arvostavat kantarellia ja suppilovahveroa helposti tunnistettavana ja hyvänä ruokasieninä. Niitä tulee jonkin verran myyntiin, mutta paljon poimitaan myös omiin tarpeisiin. Nyt kantarellia tuli myyntiin 10,5 tn ja suppilovahveroa 7,5 tn. Korvasientä kerättiin myyntiin tavanomaista pienempi määrä, 2,6 tn. Korvasieni on erittäin myrkyllinen. Myyntitilanteissa on oltava esillä sienien myrkyllisyyttä koskevat merkinnät ja käsittelyohjeet. Varsinkin ravintolakäytössä sientä arvostetaan herkkuruokana.

Luonnonmarjojen poimintatulot olivat yhteensä 21,3 milj. euroa. Siinä oli yli 4,0 milj. euroa laskua edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin saatiin huipputulot erittäin runsaan mustikka- ja puolukkasadon ansiosta. Alueellisesti mitattuna Länsi-Suomen osuus tuloista oli 34 %, Itä-Suomen 26 %, Lapin Läänin 26 % ja Oulun läänin 14 %. Puolukan kilohinta laski edellisestä vuodesta. Poimintatulot olivat 12,4 milj. euroa. Puolukkatuloista yli puolet kerättiin Länsi-Suomen alueella. Mustikkatulot olivat yhteensä 7,5 milj. euroa. Vähennystä tuloissa oli edelliseen vuoteen verrattuna 4,8 milj. euroa. Osasyinä olivat myyntimäärän ja kilohinnan lasku. Eniten mustikkaeuroja kerättiin Lapin läänissä, 2,9 milj. euroa. Lakkatulot olivat yhteensä 1,3 milj. euroa. Lakasta saadut eurot kerättiin 96 % Lapin läänin soilta. Luonnonsienten poimintatulot jäivät 850 000 euroon. Siitä herkkutatun osuus oli 660 000 euroa. Sienten poimintatulojen osuudesta 85 % kerättiin Itä-Suomen alueella.

Luonnonmarjojen ja –sienten yhteinen poimintatulo oli 22,1 milj. euroa. Tuloista Länsi-Suomen osuus oli 34 %, Itä-Suomen 28 %, Lapin läänin 24 % ja Oulun läänin 14 %. Tuloilla mitattuna puolukka oli ykkönen, mustikka kakkonen, lakka kolmonen ja herkkutatti nelonen. Vuoden 2012 ykkönen oli poikkeuksellisesti mustikka.

Tutkimuksen tiedot kysytään marja- ja sienikauppaa harjoittavilta yrityksiltä. Otannassa pyritään pitämään merkittävimmät yritykset. Tulokset eivät sisällä kaikkia myyntiin tulleita määriä. Yritykset antavat tiedot alueittain sen mukaan, mistä marjat ja sienet on kerätty.

Erittäin runsaan puolukkasadon, hyvän mustikkasadon ja paikoitellen erittäin runsaan lakkasadon ansiosta saavutettiin hyvä myyntitulos. Ulkomaalaisten poimijoiden enenevä joukko edesauttoi tuloksen saavuttamisessa. Pelkästään kotimaisin voimin poimittuna metsiin jäisi paljon marjoja ja sieniä pilaantumaan. Ulkomaalaisten poimijoiden myötä talteenotto paranee ja samalla terveelliset metsän tuotteet tulevat ruokakäyttöön. Satomäärissä tapahtuu muutoksia vuosittain ja alueelliset erot voivat olla suuria. Ulkomaalaiset poimijat on ryhmänä helppo ohjata alueille, jossa marjaa ja sientä on parhaiten. Luonnonmarjojen ja -sienten kerääminen kuuluu ”Jokamiehen oikeuksien” piiriin ja oikeuttaa poimimaan tiettyjen sääntöjen puitteissa metsistä ja soilta marjoja ja sieniä sekä myyntiin että kotitarpeiksi. Poimija ei maksa myymistään marjoista ja sienistä arvonlisäveroa, mutta tuotteiden ostaja joutuu maksamaan arvonlisäveroa myydessään tuotteen eteenpäin. Alv:n lisäys hintaan on merkittävä varsinkin lakan kilohinnassa.

4 Luonnonmarjojen ja -sienten kauppantulomäärät sekä poimintatulot suuralueittain

4.1 Yleisimmät luonnonmarjat

Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat Suomessa ovat mustikka, puolukka ja lakka. Puolukkaa kerätään myyntiin eniten. Mustikkaakin kerätään runsaasti. Mustikka on saanut lisäarvoa terveellisyden takia. Lakkamäärät ovat tämän kolmikon pienimmät. Pääosa lakasta kerätään Lapin läänin soilta. Muualla ojittaminen on vähentänyt lakkasoita. Vuosittaiset marjasadot vaihtelevat. Myös alueittaisia eroja on. Luonnonmarjamyynnissä on Lapin ja Oulun läänit olleet aikaisempina vuosina avainasemassa, mutta nyt on ulkomaalaisten poimijoiden myötä mustikkaa ja puolukkaa kerätty poikkeuksellisen suuria määriä myös Itä- ja Länsi-Suomessa.

Parasta kilohintaa maksetaan lakasta. Mustikan hinta on jonkin verran parempi kuin puolukan. Lähes koko mustikka- ja puolukkamäärä tulee myyntiin roskaisena.

Ulkomaalaisia poimijoita oli suuri joukko myös vuonna 2013 poimimassa luonnonmarjoja. Kotimaisin voimin myyntimäärät jäisivät huomattavasti pienemmiksi. Poimintatuloista kertyy merkittävä summa. Suurimman osan tuloista saavat ulkomaalaiset poimijat ja osan kotimaiset poimijat. Kotimaassa poimintatuloilla on suuri merkitys niillä alueilla, missä ansiomahdollisuuksia on vähemmän.

Kaupallisen poiminnan lisäksi marjoja kerätään paljon myös kotitalouksien käyttöön. Yksityiset henkilöt keräävät marjoja oman tarpeen lisäksi suoraan ravintoloille, suurkeittiöille, leipomoille, turisteille, sukulaisille ja tuttaville. Esim. lakkaa myydään suoraan matkailijoille. Nämä määrät eivät sisälly raportin lukuihin. Keväällä 2014 julkaistuissa ruokasuosituksissa marjojen syöntiä korostettiin. Erilaiset luonnonmarjat lisäävät monipuolisuutta marjojen käytössä.

Kotimaisen käytön lisäksi mustikkaa ja puolukkaa viedään paljon ulkomaille. Naapurimaiden kanssa kauppaa tehdään sen mukaan millaisia sadot ja hintataso sekä kysyntä ja tarjonta ovat. Mustikan vientiä on ollut mm. Kiinaan ja Japaniin. Puolukan vientimaita ovat lähinnä Keski-Euroopan maat.

4.1.1 Mustikka

Mustikalla on tärkeä kaupallinen merkitys. Sen terveyttä edistävät vaikutukset lisäävät sen arvostusta. Uusissa ruokasuosituksissa marjojen tärkeys on lisääntynyt. Metsistä löytyvää mustikkaa on jokamiehen oikeudella kerättävissä täydentämään omaa ruokavaliotaan. Kotimaassa mustikkaa käytetään runsaasti, mutta sitä viedään paljon myös ulkomaille. Hintataso maailmalla ratkaisee, miten suomalainen mustikka saadaan kaupaksi.

Mustikkaa esiintyy koko maassa. Myyntiin mustikkaa on kerätty aiemmin pääasiassa Oulun ja Lapin lääneissä, mutta nyt sitä kerätään myös muualla. Ostoyritysten kutsumina metsissä liikkuu paljon ulkomaalaisia poimijoita. Heidät ohjataan ryhminä alueille, jossa on hyvä sato. Nyttemmin marjoja poimitaan myyntiin aiempaa enemmän myös eteläisemmästä Suomesta. Myyntimustikan lisäksi

kotitaloudet keräävät mustikkaa omiin tarpeisiin, sukulaisille ja tuttaville. Pakastettuna mustikka lisää tuorekäyttöä.

Vuonna 2013 mustikkasato oli keskinkertaista parempi. Myyntimääräksi saatiin 5,0 milj. kg. Myyntimäärä oli 1,8 milj. kg edellisvuoden huippusatoa pienempi. Eniten mustikkaa kerättiin Lapin läänissä, 1,9 milj. kg. Oulun läänin alueella ja varsinkin Kainuussa oli heikko sato johtuen kukinnanaikaisesta kovasta pakkasesta. Itä-Suomessa myyntiin kerättiin 1,6 milj. kg ja Oulun läänissä sekä Länsi-Suomessa 0,7 milj. kg. Mustikkakilosta maksettiin keskimäärin 1,49 euroa. Hinta laski 30 snt/kg edellisvuoteen verrattuna. Roskaisena myydyn mustikan hinta oli 1,45 ja puhtaan 3,79 euroa/kg. Roskaisen mustikan kilohinnoissa ei ollut suurta vaihtelua. Kaikesta myyntiin tulleesta määrästä roskaisen osuus oli 98 %. Poimintatuloa kertyi 7,5 milj. euroa. Tuloissa oli laskua 4,8 milj. euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Lapin läänin osuus mustikkatuloista oli 2,9 milj. euroa ja Itä-Suomen 2,4 milj. euroa.

Vuonna 2012 mustikkasato oli erittäin runsas ja myyntiin sitä tuli 6,8 milj. kg. Parhaat mustikkamaastot olivat Itä-Suomessa, josta kerättiin myyntiin jopa 3,7 milj. kg. Lapin osuus myynnistä oli 1,6 ja Oulun läänin 1,5 milj. kg. Mustikkakilosta maksettiin keskimäärin 1,79 euroa. Roskaisena myydyn hinta oli 1,78 ja puhtaan 2,94 euroa/kg. Roskaisen mustikan osuus koko määrästä oli 99 %. Vuoden 2012 mustikan myynti on Marsi-tiedustelun aikaisista suurin. Poimintatulot kohosivat luonnonmarjojen ykköseksi 12,2 milj. euron tuloksella.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan mustikkaa tuotiin tuoreena maahan vuoden 2013 aikana 1,0 milj. kg (v. 2012 552,2 tn). Eniten tuoremustikkaa tuotiin Ruotsista ja Virossa. Vientiä oli 0,8 milj. kg (v. 2012 0,5 milj. kg). Kaikki tuoreet mustikat vietiin Ruotsiin.

Jäädetyttä mustikkaa tuotiin maahan 4,2 milj. kg (v. 2012 4,8 milj. kg) ja vietiin maasta 3,2 milj. kg (v. 2012 3,0 milj. kg). Tuontimäärä laski 0,6 milj. kg. Eniten jäädetyttä mustikkaa tuotiin Ruotsista 3,3, Venäjältä 0,3 ja Virossa sekä Puolasta molemmista 0,2 milj. kg. Tärkein vientimaa oli Kiina, 2,2 milj. kg. Määrä lisääntyi edellisvuoteen verrattuna. Seuraavaksi suurimmat vientimäärät olivat Japani 0,5, Ruotsi 0,2 ja Puola sekä Saksa molemmat 0,1 milj. kg.

4.1.2 Lakka eli hilla

Lakka on suokasvi. Lapin läänissä lakkasoita on paljon ja perinteisesti sieltä kerätään pääosa myyntiin kulkeutuvasta lakasta. Lakka onkin rahallisesti merkittävä tuote Lapin läänissä. Oulun läänissäkin saadaan joinakin vuosina hyvä sato. Muualla Suomessa soita on ojitettu ja lakan kasvu on niillä hiipunut. Lakka on hyvin C-vitamiinipitoisena ja aromikkaana marjana arvostettu tuote. Kotimainen elintarviketeollisuus käyttää lakkaa jonkin verran, mutta sitä tuodaan paljon ulkomailta. Lakkaa myydään monin eri tavoin, kuten suoraan ravintoloille, leipomoille ja pitopalveluyrityksille. Torikaupassa se on tärkeä osa marjamyntiä. Lakkaa myydään paljon myös suoraan kuluttajille esim. turisteille. Lakan kilohinta on korkeahko. Poimijan myymä lakka on ilman arvonlisäveroa. Mutta ostoyritys maksaa arvonlisäveroa ja lisää sen hintaan myydessään tuotteen eteenpäin. Arvonlisävero korottaa hintaa merkittävästi.

Vuoden 2013 lakkasato oli keskimäärin hyvä. Lapissa oli alueita, jossa se oli erittäin hyvä. Myös eteläisen Suomen soilla oli poikkeuksellisesti lakkaa. Yhden yön pakkasen sen sijaan tuhosi sadon osassa Oulun läänin ja Lapin läänin eteläosissa. Hyvä lakkasato oli tervetullut lähes kymmenen heikon lakkavuoden jälkeen. Lakka oli myös hyvälaatuista. Myyntiin lakkaa saatiin 145,9 tn. Lakkasato lienee ollut parempi, mitä myyntiluvut kertovat. Edeltävät heikot satovuodet lisäsivät omien varastojen täydennystä. Yksityiset henkilöt poimivat lakkaa innokkaasti omiin tarpeisiinsa, sukulaisille ja tuttaville. Kilohinnan alhaisuus

lienee myös lisännyt suoramyyntiä kuluttajille mm. turisteille. Pääosa myyntilakasta kerättiin Lapin läänin soilta, 141,9 tn eli 97 % koko määrästä. Kaikilta muiltakin alueilta tuli myyntitietoja, mutta määrät jäivät vähäisiksi. Oulun läänin myyntisato oli vain 1,6 tn. Lakkakilosta maksettiin keskimäärin 8,64 euroa. Hinta laski 4,29 euroa/kg edellisen heikon satovuoden hinnasta. Poimintatuloa kertyi yhteensä 1,3 milj. euroa, josta Lapin läänin osuus oli 1,2 milj. euroa. Alhaisemman kilohinnan takia poimintatulo jäi hieman edellisvuodesta.

Vuonna 2012 lakkasato oli heikko. Myyntiin sitä kerättiin 112,0 tn. Lapin soilta kerätty määrä oli 90,8 tn eli 81 % koko määrästä. Kilohintana maksettiin 12,93 euroa. Korkea hinta lisäsi kiinnostusta myyntiin vähäisestä sadosta huolimatta. Poimintatuloa saatiin 1,4 milj. euroa. 2000-luvulla lakan paras myyntivuosi oli 2001, silloin määrä oli 358,1 tn. Hyvä vuosi oli myös 2005, jolloin määrä oli 321,1 tn. Kilohinta oli silloin vain 5,10 euroa. Heikoin lakkavuosi oli 2007, silloin myyntimäärä oli vain 37,2 tn.

Lakan tuonti- ja vientiluvut eivät selviä ulkomaankauppatilastosta.

4.1.3 Puolukka

Puolukka on kaupallisesti tärkein luonnonmarja Suomessa. Sitä poimitaan luonnonmarjoista määrällisesti eniten myyntiin. Perinteisesti sitä on poimittu eniten Oulun ja Lapin lääneissä. Oulun läänissä Kainuun alueella puolukalla on ollut tärkeä merkitys. Ulkomaisten poimijoiden tulo maahamme on lisännyt myyntipoimintaa myös muilla alueilla. Poimijoita on voitu osoittaa alueille, jossa kunakin vuotena on paras sato. Puolukan hyvä säilyvyys auttaa ostotoiminnassa, koska se ei vaadi välitöntä jatkokäsittelyä. Puolukkaa poimitaan runsaasti kotimaisen elintarviketeollisuuden tarpeisiin. Puolukan kaupallista merkitystä lisää sen vientimahdollisuudet ulkomaille. Naapurimaiden kanssa tehdään puolukkakauppaa sekä myyden että ostaen riippuen sadoista ja hintatasosta. Sen lisäksi puolukkaa viedään Keski-Eurooppaan. Puolukkaa myydään myös suoraan kuluttajille ja suurtalouksille. Syksyisin puolukkaa on myynnissä toreilla. Yksityiset poimijat keräävät puolukkaa omiin tarpeisiinsa sekä sukulaisille ja tuttaville.

Vuonna 2013 puolukasta saatiin keskimäärin erittäin runsas sato. Myyntipuolukkaa kerättiin 10,7 milj. kg. Määrä on vuonna 1977 alkaneen Marsi-tiedustelun suurin. Myyntimäärä lisääntyi 2,0 milj. kg edellisestä runsassatoisesta vuodesta 2012. Puolukan laatu oli hyvä ja paikoitellen erittäin hyvä. Eri-ikäistä kypsymistä esiintyi. Eniten puolukkaa kerättiin Länsi-Suomen alueelta, 5,6 milj. kg. Se on yli puolet kokonaisuudesta. Paras sato saatiin Länsi-Suomen alueella Pohjanmaalla sekä Keski-Suomessa. Itä-Suomen osuus oli 2,5 milj. kg. Oulun läänissä kukintaa haittasi pakkas ja myyntimäärä jäi 1,5 milj. kg. Osittain samasta syystä myös Lapin myyntimäärä jäi 1,1 milj. kg. Kaikesta puolukasta maksettiin 1,16 euroa/kg. Hinnassa oli vajaan 20 sentin lasku edelliseen vuoteen verrattuna. Roskaisen puolukan hinta oli 1,14 ja puhtaan 1,81 euroa/kg. Roskaisena ostetun puolukan osuus oli 98 % koko määrästä. Poimintatuloa saatiin yhteensä 12,4 milj. euroa. Nousua edelliseen vuoteen oli 0,9 milj. euroa. Länsi-Suomessa puolukkatuloa kertyi 6,3 milj. euroa. Runsaan sadon lisäksi ulkomaalaisten poimijoiden suuri joukko kohottivat myyntiin tullutta määrää. Satokauden loppupuolella ostoa jopa paikoitellen rajoitettiin.

Vuonna 2012 puolukkasato oli myös erittäin runsas. Myyntimääräksi saatiin 8,7 milj. kg. Eniten puolukkaa kerättiin Itä-Suomessa, 4,6 milj. kg. Oulun läänin osuus oli 2,8 milj. kg. Sekä Lapin läänistä ja Länsi-Suomesta kerättiin 0,6 milj. kg. Kaikesta puolukasta maksettiin 1,33 euroa/kg. Roskaisen hinta oli 1,32 ja puhtaan 2,03 euroa/kg. Roskaisena ostetun puolukan osuus oli 97 % koko määrästä. Poimintatuloa kertyi 11,6 milj. euroa, josta Itä-Suomen osuus oli 6,0 milj. euroa. Edellinen puolukan myyntiennätys oli v. 1977, 10,2 milj. kg. 2000-luvulla on myyntipuolukkaa kerätty kolmena vuotena yli 8,0 milj. kg. Määrällisesti vähiten puolukkaa poimittiin myyntiin vuonna 2004, 1,5 milj. kg.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan puolukkaa tuotiin maahan tuoreena 378,2 tn (v. 2012 105,6 tn). Lähes koko määrä tuotiin Ruotsista. Tuoretta puolukkaa vietiin maasta lähes 0,8 milj. kg (v. 2012 0,9 milj. kg). Melkein kaikki vietiin Ruotsiin.

Jäädetyt puolukan luvut eivät selviä ulkomaankauppatilastosta. Se kuuluu useamman tuotteen ryhmään. Tämän ryhmän kokonaistuonti oli 5,2 milj. kg (v. 2012 4,2 milj. kg). Eniten oli tuontia Ruotsista 2,5 milj. kg (v. 2012 0,9 milj. kg). Muista maista esim. Puolasta oli tuontia 0,7 ja Viirosta 0,2 milj. kg. Ryhmän vientiä oli vastaavasti 4,9 milj. kg (v. 2012 4,4 milj. kg). Eniten vietiin Ruotsiin 1,8, Itävaltaan 1,6 ja Saksaan 1,3 milj. kg. Tämän ryhmän tuonti- ja vientiluvut voivat sisältää puolukan lisäksi mm. lakkaa, karpaloo, variksenmarjaa ja tyrniä sekä muita syötäviä hedelmiä ja pähkinöitä.

4.2 Muut luonnonmarjat

Mustikka, puolukka ja lakka ovat kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat Suomessa. Myyntimäärät voivat olla suuria ja poimintatuloilla on tärkeä merkitys. Päämarjojen lisäksi on myös muita luonnonmarjoja, mutta niiden kauppaantumäärät ovat vain murto-osa päämarjojen määristä.

Muita luonnonmarjoja ovat karpalo, variksenmarja, pihlajanmarja, mesimarja, tyrni, metsävadelma, juolukka ja ahomansikka. Elintarviketeollisuus käyttää paljon karpaloo, mutta ostaa suurimman osan ulkomailta. Kotimaisen karpalon myyntimäärät ovat vähäisiä, eivätkä riitä teollisuuden tarpeisiin. Variksenmarjaa olisi metsissä enemmänkin poimittavaksi, mutta sillä ei ole riittävästi käyttöä. Luonnonvaraisen pihlajan marjasato on vuosittain satunnaista. Pihlajanmarjojen tarve on kotimaisessa käytössä rajallinen. Lisäksi on tarjolla viljeltyä pihlajanmarjaa. Marsi-tiedustelu ei ole viime vuosina tavoittanut luonnonvaraisen tyrnin myyntiä. Tyrnin viljely on lisääntynyt ja määrät markkinoilla kasvaneet. Kilohinta on laskenut ja luonnonvaraisen tyrnin poiminta on käynyt kannattamattomaksi. Luonnonvaraista mesimarjaa tulee myyntiin pieniä määriä Lapin ja Oulun lääneistä. Metsävadelman myynti on satunnaista. Sitä poimitaan lähinnä omiin tarpeisiin. Ahomansikasta on saatu vuosittain vain yksittäisiä tietoja, eivätkä ne ole mukana luvuissa.

Viljellyt marjat ovat puutarhamarjoja ja niiden myyntiluvut eivät ole mukana tässä raportissa. Viljellyistä marjoista tärkein on mansikan ohella puutarhavadelma. Niiden lisäksi viljellään pensasmustikkaa, karpaloo, tyrniä, mesimarjaa ja pihlajanmarjaa.

4.2.1 Variksenmarja eli kaarnikka

Variksenmarjan myyntipoimintaa on Lapin ja Oulun läänien alueella. Sato vaihtelee vuosittain mutta on tasaisempi kuin mustikan ja puolukan. Variksenmarjan ostajia on vähän. Sitä poimitaan enemmän silloin, kun mustikkasato on heikko. Variksenmarjan käyttö kotimaassa on vähäistä. Siitä ei ole saatu riittävän vetovoimaista tuotetta jalostukseen. Osa variksenmarjasta viedään ulkomaille.

Variksenmarjaa poimittiin myyntiin myös vuonna 2013, mutta ostoyritysten vähyyden johdosta tietoja ei julkaista.

Vuoden 2012 variksenmarjan myyntipoimintaa oli 44,1 tonnin verran. Kilohintana maksettiin 1,00 euroa. Poimintatuloa kertyi 44 200 euroa. Vuosi 2007 edustaa variksenmarjan myyntipoiminnan huippuvuotta. Silloin sitä kerättiin myyntiin yli 422,0 tonnia.

4.2.2 Karpalo

Karpalo on suokasvi, jonka marjat kypsyvät myöhään syksyllä. Sadot vaihtelevat vuosittain. Myyntiin karpaloa tulee vähän. Poimintaan vaikuttavat sadon lisäksi myös runsaat syysateet. Liikkuminen märillä soilla vaikeutuu. Aikainen, pysyvä lumentulo lopettaa myös poiminnan. Karpaloa voidaan poimia myös keväällä lumien ja jään sulettua. Ulkomaiset marjanpoimijat ovat jo poistuneet maasta karpalon kysyessä. Karpalo on voimakashappoinen ja tuoreenakin hyvin säilyvä marja. Elintarviketeollisuus käyttää paljon karpaloa varsinkin juomien valmistukseen. Sen tarvitsemat määrät hankitaan pääosin ulkomailta. Ulkomainen karpalo on hinnaltaan edullista ja riittävien määrien saatavuus on helpompaa. Kotimaisen karpalon myyntipoiminta ei riitä kattamaan teollisuuden tarvetta. Ulkomailla on suuria karpaloviljelmiä, jossa talteenottoa on kehitetty koskemaan suuriakin määriä.

Vuoden 2013 karpalosato oli keskikertainen. Myyntiin sitä kerättiin 16,2 tn. Myyntitietoja saatiin kaikilta suuralueilta. Suurimmat määrät karpaloa kerättiin Länsi-Suomen ja Itä-Suomen soilta. Kilohintana maksettiin keskimäärin 4,22 euroa. Hinta kohosi 63 snt/kg edellisvuodesta. Poimintatuloa kertyi 68 300 euroa.

Vuonna 2012 karpaloa poimittiin myyntiin 9,2 tn. Eniten sitä kerättiin Itä-Suomesta. Karpalokilosta maksettiin 3,59 euroa ja poimintatuloksi muodostui 33 000 euroa. 2000-luvun parhaat myyntivuodet olivat 2001 ja 2011, silloin karpalomäärät ylittivät 32,0 tn.

Tullihallituksen tuonti- ja vientitilastossa ei karpalolle ole omaa nimikettä, joten karpalon tuontimäärät eivät sieltä selviä.

4.2.3 Mesimarja

Luonnonvaraisen mesimarjan sato oli heikko vuonna 2013. Marsi-tiedustelussa myyntipoimintatietoja saadaan vain Lapin ja Oulun läänien alueilta, mutta myös Itä-Suomen alueella kasvaa luonnonvaraista mesimarjaa. Mesimarja on hyvänmakuinen mutta hintava marja. Satomäärät jäävät vähäisiksi. Suurin osa mesimarjasta käytetään likööriteollisuudessa. Mesimarjan korkea hinta rajoittaa käyttöä. Niinpä hillojen, mehujen ja muiden marjavalmistusten valmistuksessa se on vain osaraaka-aine antamassa hyvää makua tuotteeseen.

Mesimarjaa myös viljellään. Viljelmät ovat pienehköjä. Marjonta ajoittuu pitkälle ajanjaksolle, koska kasvukaudella on sekä kukkia että kypsiä marjoja samanaikaisesti. Viljelmillä voidaan kuitenkin helpommin muuttaa kasvuolosuhteita. Jalostus parantaa myös osaltaan marjojen laatua ja tuottavuutta. Tämän raportin luvuissa on mukana vain luonnonvaraisen mesimarjan myyntimäärät.

Vuonna 2013 mesimarjaa kerättiin myyntiin 339 kg. Siitä maksettiin keskimäärin 21,59 euroa/kg. Hinta kohosi edelliseen vuoteen verrattuna lähes 3,00 euroa/kg. Poimintatuloa kertyi 7 300 euroa.

Vuonna 2012 mesimarjan myyntipoimintaa oli 950 kilon verran. Kilohintana maksettiin 18,62 euroa/kg. Poimintatuloksi muodostui 17 700 euroa. 2000-luvun paras mesimarjavuosi oli 2005, silloin myyntimäärä oli 3,1 tn.

4.2.4 Pihlajanmarja

Luonnonvaraisen pihlajan sato vaihtelee. Joskus pihlajat marjovat runsaasti ja joskus satoa ei saada ollenkaan. Pihlajia kasvaa lähes koko maan alueella. Pihlajanmarjoissa on makueroja karvaudessa ja makeudessa. Myyntiin kerätään makeita marjoja. Pihlajanmarjaa myös viljellään. Kasvuolosuhteita

muuttamalla ja pihlajia jalostamalla saadaan parempia ja tasaisempia satoja. Marjan makua voidaan muokata. Viljelyn lisääntymisellä on vaikutusta myös pihlajanmarjan hintaan.

Luonnonvaraisten pihlajien sato oli heikko vuonna 2013. Myyntiin sitä ei tullut kiloakaan. Pihlajanmarjaa jalostavat teollisuusyritykset ostavat hyvinä satovuosina pihlajanmarjoja varastoon paikkaamaan katovuosien tarvetta.

Vuonna 2012 pihlajanmarjaa tuli myyntiin vain pieni määrä. Vuosina 2002 ja 2006 pihlajanmarjamyynti ylitti 50 000 kg. 2000-luvulla on ollut myös monta heikkoa satovuotta, jolloin myyntiä ei ole ollut lainkaan. Pihlajanmarjasta on maksettu noin 0,75 euroa/kg.

4.2.5 Tyrni

Suomessa luonnonvaraista tyrniä kasvaa Pohjanlahden rannikkoalueella sekä Ahvenanmaalla. Pensaat ovat piikkisiä ja hankalasti poimittavia. Syysmyöhällä kypsyvät marjat poimitaan joko kokonaisina tai puristamalla ne mehuksi. Tyrni on maultaan voimakkaan happoinen sisältämänsä suuren C-vitamiinimäärän ansiosta. Kokonaisten tyrnimarjojen tai tyrnimehun myyntiä on eniten toreilla, myyjäisissä ja markkinoilla. Myynti kohdistuu pääosin suoraan kuluttajille. Marsi-tiedustelussa ei luonnonvaraisen tyrnin myyntitietoja ole saatu enää viime vuosina. Elintarviketeollisuus käyttää tyrniä, mutta ostaa suurimman osan ulkomailta.

Luonnonvaraisen tyrnin poimintaa puristamalla rajoittaa ympäristöministeriön asetus. Sen mukaan Länsi-Suomen ympäristökeskuksen alueella saa kerätä tyrniä puristamalla syyskuun puolivälistä lähtien. Alue ulottuu Kristiinankaupungista Himangalle. Alueen eteläpuolella puristaminen on sallittua ympäristöministeriön antaman säädöksen mukaan lokakuun alusta lähtien. Asetus ei rajoita käsin poimintaa eikä viljeltyä tyrniä

Tyrniä myös viljellään. Viljelmillä voidaan kasvuolosuhteita muokkaamalla saada ne tyrnin kehitykselle suotuisammiksi. Mm. pölytystä voidaan tehostaa, joten marjominen on tasaisempaa. Viljelyn lisääntyessä myös myyntiin tulevat määrät kasvavat. Sillä on vaikutusta hintatasoon laskevasti. Osaltaan se on hillinnyt luonnonvaraisen tyrnin myyntipoimintaa.

Viimeisimmät tyrnin myyntiluvut ovat vuosilta 2006 ja 2007. Vuonna 2007 määrä oli vain 100 kg ja vuonna 2006 5,9 tn. 2000-luvun suurin myyntimäärä oli 19,1 tn. Tosin luku saattoi sisältää myös viljeltyä tyrniä. Tämän raportin luvut on laskettu kokonaisina tyrnimarjoina.

4.2.6 Metsävadelma

Metsävadelma valtaa metsänhakkuiden jälkeen ensimmäisinä kasveina alueen jos kasvuolosuhteet ovat sille muuten suotuisat. Metsävadelma antaa satoa vasta toisen vuoden varsilla. Ensimmäiset satovuodet voivat olla runsaita. Sato alkaa kuitenkin taantua, kun puun taimet tai muu kasvusto syrjäyttää sen. Metsävadelmaa kasvaa lähes koko Suomen alueella. Valoa vaativana kasvina se suosii rinnemaita, jotka usein ovat poimijalle haasteellisia. Metsävadelma on hyvänmakuinen, mutta pilaantuu poimimisen jälkeen nopeasti. Marjat painuvat ja mehustuvat, jolloin ulkonäkö kärsii. Se on haitallista varsinkin tuorekaupassa. Hillojen ja mehujen valmistukseen vadelma soveltuu hyvin. Myyntiin metsävadelmaa tulee vähäisiä määriä, mutta kotitaloudet poimivat sitä paljon omiin tarpeisiinsa varsinkin pakastukseen. Metsästä saatavana ilmaistuotteena se on hyvä lisä marjojen tuorekäyttöön. Metsävadelman arvoa lisää huomattavasti se, ettei sitä tarvitse ennen syöntiä kuumentaa.

Vadelma on jo pitkään ollut viljelykasvi. Puutarhavadelman marjat ovat jonkin verran kookkaampia kuin metsävadelmat. Suomalainen puutarhavadelma on tärkeä tuote varsinkin tuoremarjakaupassa. Elintarviketeollisuus käyttää runsaasti puutarhavadelmaa, mutta se tuo pääosan raaka-aineesta ulkomailta. Ulkomaisen puutarhavadelman hinta ja saatavuus soveltuvat paremmin teollisuuden tarpeisiin. Kotitalouskäytössä suositellaan ulkomailta tuodulle puutarhavadelmalle kuumentamista ennen käyttöä. Syy siihen on ajoittain esiintyneet vatsatautitapaukset.

Vuonna 2013 metsävadelman sato oli keskinkertainen. Myyntiin sitä tuli vain 110 kg. Kilohintana maksettiin keskimäärin 6,45 euroa/kg. Poimintatuloa kertyi 700 euroa.

Vuonna 2012 metsävadelmasta ei saatu yhtään myyntitietoa. Marsi-tutkimuksessa puutarhamarjojen myyntitietoja seurattiin vuoteen 2007 saakka. Sen jälkeen metsävadelmaa on seurattu erikseen. Tämän ajan suurin myyntimäärä saavutettiin vuonna 2009, jolloin se oli 1 700 kg.

4.2.7 Juolukka

Juolukkaa ei ole tullut myyntiin viime vuosina. Viimeisin myyntimäärätieto on vuodelta 2000. Silloin määrä oli 2 200 kg.

4.3 Luonnonsienet

Sienivuosi oli keskimääräistä heikompi, mutta ei niin huono kuin edellinen vuosi. Kasvukauden aikana kuivuus haittasi sienten kehitystä. Luonnonsienistä ylivoimaisesti tärkein kaupallinen merkitys on herkkutatilla. Niitä kerätään hyvinä satovuosina määrällisesti eniten. Herkkutatit on hyvä vientisieni. Suurin osa herkkutateista viedäänkin Etelä- ja Keski-Euroopan markkinoille. Herkkutatit arvoa lisää sen korkeahko kilohinta. Rouskut ovat tärkeitä suolasieniä. Niitä ei juuri viedä ulkomaille, mutta kotimaassa sienisalaatti kuuluu juhlaruokiin. Kantareellit ja suppilovahverot ovat varsinkin kotitarvepoimijoiden suosiossa. Niitä myydään myös suoraan kuluttajille. Syksyisin näitä sieniä on tarjolla torimyyntissä. Korvasientä kerätään kevät-kesällä jonkin verran myyntiin. Muitakin sieniä on kaupan pieniä määriä.

Myyntiin sienet tulevat useimmiten tuoreina. Lähes kaikki rouskut ovat ryöpättäviä sieniä. Niitä tulee myyntiin sekä tuoreina, keitettyinä tai keitetty-suolattuina. Tämän tilaston sienet on laskettu tuoresieninä. Muuntokerroin on 1,3. Jotkut sienet soveltuvat hyvin kuivaukseen. Kuivattu sienikilo vastaa n. 10 kg tuoresientä.

Aiempi kauppasienirekisteri sisälsi 23 sientä. Vuonna 2012 tuli voimaan uusi elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee myös sienikauppaa. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) ylläpitää ohjeellista luetteloa kauppakelpoisista sienistä. Listalla on tällä hetkellä sama määrä suositeltavia ruokasieniä. Niiden lisäksi on lukuisasti muita syötäväksi kelpavia sieniä, joita voidaan nyt myydä. Vastuuta on lisätty poimijalle ja myyjälle, että myyntissä olevat ruokasienet ovat turvallisia eikä niitä sekoiteta myrkkysieniin. Ruokasienten lisäksi luonnossa on paljon syötäväksi kelpaamattomia ja myrkyllisiä sieniä.

4.3.1 Korvasieni

Korvasieni on kevät-kesällä ensimmäinen sieni, jota kerätään myyntiin. Parhaiten korvasieniä löytää sellaisesta metsämaastosta, jossa pintakerrosta on hiljattain rikottu esim. tiemaat, ojanreunat, lastauspaikat ja hakkuualueet. Ostajayritykset ovat keväällä vähissä, mikä hillitsee myyntikeräilyä. Siihen aikaanhan ei muita sieniä tai marjoja vielä poimita. Jonkin verran korvasientä myydään suoraan kuluttajille ja ravintoloille. Sientä on myyntissä myös toreilla. Korvasienen poimukseen pintaan jää poimittaessa helposti hiekkaa.

Korvasieni on tuoreena erittäin myrkyllinen. Vuoden 2012 aikana tuli voimaan uusi elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee myös korvasientä. Evira on laatinut korvasienelle ohjeet. Myytäväksi tarkoitetuissa korvasienipakkauksissa ja irtomyyntissä pitää olla sienien myrkyllisyyttä koskevat merkinnät ja käsittelyohjeet. Tottuneet korvasienen käyttäjät pitävät sitä herkullisena, mutta sienien myrkyllisyys lisää varovaisuutta uusissa käyttäjissä.

Vuonna 2013 korvasienisato oli keskimääräistä heikompi. Kuivuus haittasi sienten kehitystä. Myyntiin sitä kerättiin vain 2,6 tn. Myyntitietoja saatiin kaikilta muilta suuralueilta paitsi Länsi-Suomesta. Eniten sientä poimittiin Itä-Suomen metsistä. Korvasienikilosta maksettiin 2,45 euroa/kg. Hinta ei juuri poikkea edellisvuodesta. Poimintatuloa kertyi 6 300 euroa.

Vuonna 2012 korvasientä poimittiin myyntiin 13,8 tn. Sieniä kerättiin kaikilta suuralueilta, mutta suurimmat määrät Itä-Suomesta ja Länsi-Suomesta. Korvasienikilo maksoi 2,24 euroa. Poimintatuloa kertyi 31 000 euroa. 2000-luvun paras myyntivuosi oli 2000, silloin myyntiä oli 50,2 tonnin verran.

4.3.2 Keltavahvero eli kantarelli

Kantarelli on monen sienestäjän ensimmäinen tuttavuus. Sen tunnistaa metsässä jo kaukaa keltaisesta väristä. Muutkin tuntomerkit ovat selkeitä eikä sientä sekoita muihin sieniin. Satokausi saattaa olla pitkä, sillä ensimmäiset kantarellit voivat ilmestyä jo kesä-heinäkuun vaihteessa ja viimeiset myöhäissyksyllä. Kantarelli kasvaa sekametsissä ja usein koivujen lähellä. Kantarelli on eteläisen Suomen sieni, mutta sitä tavataan jo Oulun läänissäkin. Kantarelli on hyvänmakuinen ja suosittu sieni ruoanvalmistuksessa. Kotitaloudet keräävät sientä paljon satokauden aikana omiin tarpeisiinsa sekä sukulaisille ja tuttaville. Kantarellia myydään myös suoraan ravintoloille ja suurtalouksille. Sieni on tuttu tuote toripöydillä. Ensimmäiset kantarellit torilla ovat usein ulkomaista alkuperää.

Vuonna 2013 kuivuus verotti kantarellisatoa ja se jäi keskimääräistä heikommaksi. Myyntiin sitä kerättiin 10,5 tn. Eniten kantarellia kerättiin Itä-Suomen metsistä. Kilohintana maksettiin 6,17 euroa/kg. Hinta kohosi lähes euron kilolta edellisvuoteen verrattuna. Poimintatuloa kertyi 64 900 euroa.

Vuonna 2012 kantarellia poimittiin myyntiin 17,3 tn. Lähes kaikki kerättiin Itä-Suomen metsistä. Siitä maksettiin 5,34 euroa/kg ja poimintatuloksi muodostui 92 500 euroa. Kantarellin paras myyntivuosi 2000-luvulla oli 2009, silloin määrä oli 29,2 tn.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan tuoretta/jäähdytettyä kantarellia tuotiin maahan 71,1 tn (v. 2012 22,6 tn). Tuonti Virosta oli 31,9 tn ja Venäjältä 30,2 tn. Kantarellivientä ei ollut yhtään kiloa. Vuoden 2012 vienti oli 7,9 tn, josta pääosa vietiin Belgiaan, 4,9 tn.

4.3.3 Herkkutatti

Herkkutatti on kaupallisesti tärkein luonnonsieni Suomessa. Parhaat sienimaastot ovat Pohjois-Karjalassa, mutta sientä kasvaa myös muualla. Itä-Suomessa sieniä on totuttu poimimaan. Siellä on myös eniten järjestäytyntä ostotoimintaa. Herkkutatti kasvaa hyvissä olosuhteissa nopeasti ja on herkkä pilaantumaan. Matoisuus lisääntyy nopeasti. Parhaan hinnan saa yleensä pienistä sienistä, mutta niiden määrä jää vähäiseksi. Heikompileatuiset sienet taas ovat ehtineet kasvaa jo isoiksi, jolloin määrä kasvaa, mutta hinta on alhainen. Herkkutatit lajitellaan laadun mukaan useampaan luokkaan. Hintakerot luokkien välillä ovat merkittäviä. Sekä poimijoiden että ostoyritysten on valvottava tarkasti herkkutatattien kehittymistä. Poiminnan jälkeen on jälkikäsitely ja jäähdytys/pakastus tehtävä nopeasti. Herkkutatatin tärkeä merkitys perustuu paljolti siihen, että se on hyvä vientisieni. Lähes kaikki viedään Etelä- ja Keski-Euroopan markkinoille. Siellä herkkutatattia arvostetaan erityisen hyvänä ruokasieninä.

Vuonna 2013 herkkutatattisato oli keskinkertainen. Myyntiin sitä tuli 238,2 tn. Myyntitietoja saatiin muilta suuralueilta paitsi Lapin läänistä. Itä-Suomen osuus oli 93 % koko määrästä. Herkkutatista maksettiin keskimäärin 2,77 euroa/kg. Kilohinta laski hieman edellisvuodesta. Poimintatuloa kertyi 659 400 euroa.

Vuoden 2012 sienisato oli kokonaisuudessaan niukka. Niinpä herkkutatatin satokin jäi heikoksi. Myyntimäärä oli vain 135,7 tn. Lähes koko määrä poimittiin Itä-Suomen metsistä. Herkkutatista maksettiin keskimäärin 3,00 euroa/kg. Poimintatuloksi saatiin 407 400 euroa. Herkkutatatin huippuvuosia ovat 2000-luvulla olleet 2003 ja 2010. Ensin mainittuna vuotena määrä oli 1,2 milj. kg ja toiseksi mainittuna 747,5 tn. Vastaavana aikana heikoin vuosi oli 2007, jolloin määrä jäi 126,3 tonniin.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan tuoreen/jäähdytetyn tatin tuontia oli 1,4 tn vuonna 2013. Tuontimaat olivat Latvia ja Viro. Vuonna 2012 ei tatteja tuotu maahan kiloakaan. Tatteja vietiin maasta 50,9 tn (v. 2012 1,3 tn). Koko määrä vietiin Italiaan.

Jäädetyllä tatilla ei ole omaa nimikettä, joten herkkutattitiedot eivät selviä tilastosta. Ne kuuluvat ryhmään muut sienet, jonka kokonaisvientimäärä oli 138,5 tn (v. 2012 90,1 tn). Tämän ryhmän sienistä vietiin Bulgariaan 92,4, Italiaan 45,1 ja Ruotsiin 1,0 tn. Edellisenä vuotena koko määrä vietiin Italiaan, joten tämän ryhmän sienet ovat todennäköisesti herkkutattia.

4.3.4 Haaparousku

Haaparousku on kaupallisesti tärkein rousku. Myyntiin tulevia rouskuja on sen lisäksi kangasrousku ja karvarousku. Muitakin syötäväksi kelpavia rouskuja on. Niitä poimitaan kotitalouksien käyttöön poimijan sienituntemuksen perusteella. Lähes kaikki rouskut on ryöpättävä ennen käyttöä. Rouskuista tehdään enimmäkseen suolasientä, josta sitten valmistetaan useimmiten sienisalaattia. Haaparousku kasvaa vanhoissa metsissä. Se on melko kookas sieni, joten sienikori täyttyy nopeasti. Perinteisesti haaparouskua kerätään eniten Itä-Suomen metsistä.

Vuonna 2013 haaparouskusato oli heikko. Sienen kasvua haittasi kuivuus. Myyntiin sitä tuli vain 22,4 tn. Lähes kaikki haaparouskut kerättiin Itä-Suomen metsistä. Tuoreesta sienikilosta maksettiin 1,84 euroa. Hinnassa oli nousua vajaa 40 snt/kg edellisvuoteen verrattuna. Poimintatuloa kertyi 41 100 euroa. Rouskut tulevat myyntiin enimmäkseen keitettynä tai keitetty-suolattuna. Tässä tilastossa ne on laskettu mukaan tuoreena.

Vuonna 2012 oli myös heikko haaparouskusato. Myyntiin kerättiin sientä 24,9 tn. Siitä maksettiin 1,48 euroa/kg ja poimintatuloksi saatiin 36 900 euroa. Osaltaan myyntipointintaa hillitsi edellisen vuoden runsas sato, jota oli vielä varastossa. Vuoden 2011 haaparouskun myyntimäärä oli 204,5 tn. Haaparouskun paras myyntivuosi oli 2003, silloin määrä oli 304,4 tn.

4.3.5 Kangasrousku

Kangasrousku on lähes koko maassa kasvava yleinen sieni, joka suosii kuivahkoja mäntykankaita, mutta sitä löytyy myös muualta. Kangasrouskusato on vuosittain tasaisempi kuin muiden rouskujen. Maku on kirpeä, mutta se sopii hyvin sekasieneksi suolattuna.

Vuonna 2013 kangasrouskusato oli keskimääräistä heikompi. Myyntiin sitä kerättiin 28,2 tn. Määrä oli edellisvuoden tasoa. Tällä kerralla eniten poimittiin Länsi-Suomen metsistä. Tuoreesta kangasrouskusta maksettiin 1,74 euroa/kg. Poimintatuloa kertyi 49 100 euroa.

Vuonna 2012 kangasrouskua tuli myyntiin 24,7 tn. Kilohintana maksettiin 1,63 euroa. Siitä saatiin tuloa 40 200 euroa. Paras myyntivuosi 2000-luvulla oli 2003, silloin määrä oli 139,4 tn.

4.3.6 Karvarousku

Karvarouskusato oli heikko jo toisena vuotena peräkkäin. Myyntiin sitä ei tullut kumpanakaan vuotena. Hyvinä vuosina karvarouskua voi esiintyä runsaastikin. Myyntimäärät ovat yleensä pieniä. Eniten sitä poimitaan Itä-Suomessa. Karvarousku sopii hyvin muiden rouskujen joukkoon sekasieneksi. Siitä tehdään pääasiassa suolasientä.

Viimeisin karvarouskun myyntitieto kirjattiin vuonna 2011. Silloin määrä oli vajaa 800 kg. Kilohintana maksettiin 1,60 euroa. Vuonna 2009 karvarouskua poimittiin myyntiin vajaa 1,4 tn.

4.3.7 Suppilovahvero

Suppilovahvero on myöhäissyksyn sieni, jota tavataan parhaiten vanhoissa, sammaleisissa metsissä. Sieni on eteläisen Suomen sieni, mutta on yleistynyt jo Oulun läänin korkeudelle. Hyvinä vuosina sientä esiintyy suurina ryhminä. Suppilovahvero on ohutmaltoisena kevyt sieni, jota on helppo kuivata. Se tunnetaan hyvänä ruokasienenä. Kotitalouspoimijat suosivat sitä helpon tunnistettavuuden takia. Satokausi saattaa venyä marras-joulukuulle. Sieni ei ole arka halloille eikä pakkasille. Syksyisissä metsissä suppilovahvero houkuttelee ulkoilijoita ja lenkkeilijöitä. Toripöydillä suppilovahveroa on paljon tarjolla, ja usein ensimmäiset erät ovat ulkomaalaisia.

Vuonna 2013 suppilovahverosato oli myöhässä ja jäi heikoksi. Myyntiin sitä kerättiin 7,5 tn. Suurin osa poimittiin Länsi-Suomen metsistä. Kilohintana maksettiin 3,88 euroa. Hinnassa oli nousua 1,52 euroa/kg edellisvuoteen verrattuna. Poimintatuloa saatiin 29 200 euroa.

Vuonna 2012 suppilovahverosato oli myös keskimääräistä heikompi. Silloin myyntitulokseksi saatiin 9,0 tn. Siitä maksettiin 2,36 euroa/kg. Hinta oli alhainen johtuen edellisvuoden runsaasta sadosta. Poimintatuloa kertyi 21 200 euroa. Vuonna 2011 suppilovahveron myyntimäärä kohosi 33,1 tonniin. 2000-luvun paras vuosi oli 2001, silloin määrä oli 91,4 tn.

4.3.8 Mustatorvisieni

Mustatorvisienen satoa saadaan satunnaisesti. Määrät ovat yleensä pieniä. Mustatorvisientä löytyy parhaiten vanhoista, sammaleisista metsistä. Sieni on ohutmaltoinen ja kevyt sieni, joka soveltuu hyvin kuivaamiseen. Sienen tumma väri rajoittaa sen käyttöä ruoanvalmistuksessa. Mustatorvisieni on hyvänmakuinen.

Vuonna 2013 mustatorvisienisato jäi niukaksi ja myyntiin sitä tuli vain 45 kg. Kaikki kerättiin Itä-Suomen metsistä. Kilohintana maksettiin 8,37 euroa. Poimintatuloa kertyi 380 euroa.

Vuonna 2012 mustatorvisienen myyntimäärä oli 120 kg. Siitä maksettiin 5,94 euroa/kg ja poimintatuloksi saatiin 700 euroa. Suurin myyntimäärä 2000-luvulla saavutettiin vuonna 2003, jolloin se oli 2 300 kg.

4.3.9 Muut sienet

Suomessa kasvavia sieniä on lukumääräisesti paljon. Osa niistä on syötäväksi kelpavia ja osa kelpaamattomia ja jopa myrkyllisiä. Sienten tuntemus on tärkeää sienten poiminnassa. Kannattaa kerätä vain varmasti tunnistettuja sieniä ja jättää metsään epäilyttävät sienet. Marsi-tiedustelussa on saatu satunnaisesti myyntitietoja myös muista kuin aiemmin mainituista sienistä. Sellaisia ovat lampaankääpä, kangastatti, vaalea orakas, keltavalmuska, leppärousku, huhtasieni ja erilaiset haperot. Muiden sienten kaupallinen merkitys on vähäinen. Yksityiset henkilöt keräävät niitä omiin tarpeisiinsa oman tuntemuksensa mukaan.

Vuonna 2012 tuli voimaan uusi elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee mm. sienikauppaa. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) ylläpitää ohjeellista luetteloa kaupakelpoisista sienistä. (aiemmin kauppasienekisteri). Näitä suositeltavia ruokasieniä on luettelossa tällä hetkellä kaikkiaan 23 ja lisäksi viljellyt ruokasienet.

Vuosi 2013 oli keskimääräistä heikompi sienivuosi. Ns. muita sieniä ei tullut myyntiin kiloakaan. Myöskään vuonna 2012 ei muita sieniä kerätty myyntiin. Kotitarvepoimijat keräävät syötäväksi myös monia (aiemmin) kauppasienein kuulumattomia lajeja. Jotkut lajit soveltuvat hyvin tuoreena ruoanvalmistukseen, toiset suolattavaksi, pakastukseen tai kuivattavaksi.

4.4 Viljellyt sienet

Suomessa yleisimpiä viljeltyjä sieniä ovat herkkusieni, siitakesieni ja osterivinokas. Eniten kaupallista merkitystä on herkkusienellä. Kotimaisen tuotannon lisäksi sitä tuodaan maahan erilaisina tuotteina huomattavia määriä.

Tiiken, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen puutarhatilaston tietojen mukaan viljeltyjen sienien tuotanto on ollut 1,5-2,1 milj. kg ajanjaksolla 2005-2013. Tietosuojasyistä kaikkia tuotekohtaisia lukuja ei julkaista.

Taulukko 1. Viljeltyjen sienien tuotanto, 1 000 kg

Tuote	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013e
Herkkusieni	1 820,8	1 862,6	1 824,7	1 710,7
Osterivinokas	15,4	25,2	*)	**)	1,5	15,4	...
Siitakesieni	159,6	166,0	186,4	260,3	216,2	159,4	205,6
Muut sienet	-	-	5,1	-	-
Yhteensä	1 995,8	2 053,8	2 016,2	1 971,0	1 812,1	1 645,4	1 668,1	...	1 458,4
Herkkusienten tuonti yht.	3 327	3 178	3 125	3 446	3 325	3 389	3 671	3 592	3 603

*) osterivinokas sisältyy muihin sieniin

***) osterivinokas sisältyy herkkusienilukuun

Lähde: Tike, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus

Tullihallitus, ulkomaankauppatilasto

4.5 Luomuluonnonmarjat ja -sienet

Luomuluonnonmarjojen ja – sienien kauppantulomääriä kysyttiin Marsi-tiedustelussa ensimmäisen kerran vuonna 2000. Luomuluonnonmarjojen osuus kokonaismääristä on hyvin pieni. Luomuluonnonsienistä ei ole saatu koko aikana yhtään tietoa.

Eniten sertifoituja luomukeruualueita on maan pohjoisosissa lähinnä Lapin ja Oulun lääneissä. Luomukeruualueeksi hyväksytään maasto, jossa ei ole käytetty viimeisten kolmen vuoden aikana kemiallisia lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Myös etäisyys teistä on määritelty. Valvonnassa koko ketju, metsänomistajat, poimijat, tuotteiden ostajat ja jalostajat, sitoutetaan luomu-laaturjestelmään. Vuonna 2013 luonnonmarjoista 60 % kerättiin Länsi- ja Itä-Suomen alueilta, jossa luomukeruualueita on vähän. Vuonna 2012 luonnonmarjoista yli 50 % kerättiin Itä-Suomesta. Poimijan saama hinta luomumarjojen myynnistä ei juuri poikkea tavallisten marjojen myyntihinnoista. Luomulisästä hyötty vasta ostaja ja jalostaja. Tuotteiden edelleen markkinointi helpottuu, jos tuote on luomua.

Vuonna 2013 luomuluonnonmarjojen myyntitietoja saatiin mustikasta, puolukasta, lakasta ja variksenmarjasta. Mustikkamäärä oli edellisvuoden tasoa eli 0,8 milj. kg. Puolukkaa tuli myyntiin 0,8 milj. kg. Määrä oli 0,3 milj. kg edellisvuotta suurempi. Lakan myynti oli 4,6 tn. Luomumustikan osuus oli 17 % luomupuolukan 7 % ja luomulakan 3 % tuotteen kokonaismääristä. Kaikkien kolmen kilohinta oli alhaisempi kuin tuotteen koko myynnin keskihinta.

Vuonna 2012 luomumustikan osuus oli 13 %, luomupuolukan 6 % ja luomulakan 13 % kokonaismääristä.

Taulukko 2. Luomuluonnonmarjojen kauppantulo vuosina 2008-2013

Luonnonmarjat	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MUSTIKKA						
- kauppantulo, kg	447 449	836 881	1 035 762	667 452	870 386	856 337
- kilohinta, euroa/kg	1,84	1,33	1,62	2,19	1,68	1,40
- poimintatulo, euroa	822 250	1 114 119	1 681 825	1 464 500	1 459 895	1 198 872
PUOLUKKA						
- kauppantulo, kg	271 043	590 734	1 232 191	2 092 473	501 062	757 153
- kilohinta, euroa/kg	1,03	1,02	1,28	1,53	1,30	1,06
- poimintatulo, euroa	277 983	600 755	1 571 239	3 192 388	651 136	799 056
LAKKA						
- kauppantulo, kg	35 724	1 789	1 340	129	14 350	4 619
- kilohinta, euroa/kg	7,00	8,31	8,87	10,00	12,05	8,50
- poimintatulo, euroa	250 068	14 875	11 888	1 290	172 900	39 262
VARIKSENMARJA						
- kauppantulo, kg	-	32 063
- kilohinta, euroa/kg	-	0,98
- poimintatulo, euroa	-	31 294
KARPALO						
- kauppantulo, kg	-	-	...	-	...	-
- kilohinta, euroa/kg	-	-	...	-	...	-
- poimintatulo, euroa	-	-	...	-	...	-

...) vähäinen määrä/tietoa ei julkisteta

4.6 Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimintaosuus

Vuonna 2011 kysyttiin ensimmäisen kerran kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden keräämien luonnonmarjojen ja –sienten poimintaosuuksia kokonaismääristä. Suomessa on jo useana vuotena ollut satokauden aikana ulkomaalaisia poimijoita yritysten kutsumina. Suurin osa poimijoista on thaimaalaisia, mutta osa tulee myös Itä-Euroopasta, Baltian maista ja Venäjältä. Viisumilla he saavat työskennellä maassa enintään kolme kuukautta. EU-maista tulevat voivat ilman viisumia oleskella maassa enintään kolme kuukautta. Viisumitta tulevia omatoimimatkailijoita on jonkun verran myös luonnonmarjojen poimijoina.

Ensimmäisinä vuosina ulkomaiset marjanpoimijat olivat lähinnä Lapin ja Oulun läänien alueilla, nyt myös muualla Suomessa. Ryhminä heidät voidaan helposti osoittaa alueille, jossa marjaa on runsaasti. Vuonna 2012 Itä-Suomessa oli hyvä mustikka- ja puolukkasato, niinpä siellä oli metsissä paljon ulkomaalaisia poimijoita. Nyt vuonna 2013 oli hyvä puolukkasato Länsi-Suomen alueella lähinnä Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa. Luonnonsienet poimitaan lähes kaikki kotimaisin voimin.

Ilman ulkomaalaisia poimijoita myyntiin tulleet marjamäärät jäisivät suurimmaksi osaksi metsiin ja soille. Kotimaiset myyntipoimijat ovat enimmäkseen vanhempaa väkeä. Nuoria on vaikea innostaa mukaan. Keski-ikäiset ovat usein perheellisiä, jotka poimivat ansiotyönsä ohella omiin tarpeisiinsa sekä sukulaisille ja tuttaville. Hyvät satovuodet kannustavat mukaan uusiakin myyntipoimijoita. Ratkaiseva tekijä sekä kotimaisille että ulkomaalaisille poimijoille on marjoista ja sienistä saatava kilohinta ja siitä saatu kokonaistulo. Kotimaisilla poimijoilla vaikuttaa myyntipoimintaan myös muut ansiomahdollisuudet.

Marsi-tiedustelun tuloksena saatiin vuonna 2013 ulkomaalaisten poimintaosuudeksi luonnonmarjojen kokonaismyynnistä 55 % ja vuonna 2012 47 %. Kaikilta yrityksiltä ei saatu tietoja, joten tulos ei anna täysin kattavaa kuvaa tilanteesta. Vastaavat luvut laskettuna vain vastanneiden kokonaismääristä ovat vuonna 2013 79 % ja vuonna 2012 68 %.

Luonnonsientien kokonaismyynnistä ulkomaalaisten poimijoiden poimintaosuus oli vuonna 2013 2 % ja vuonna 2012 1 %. Vain vastanneiden luvut kokonaismyynnistä olivat samat, johtuen ei vastanneiden pienestä osuudesta.

Ulkomaalaisiksi poimijoiksi lasketaan satokauden ajaksi Suomeen tulleet poimijat, mutta ei Suomessa vakituisesti asuvia ulkomaalaisia.

Taulukko 3a. Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimima osuus koko myyntimäärästä vuonna 2013, %

Tuote	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi- Suomi	Koko maa
2013	%	%	%	%	%
LUONNONMARJAT					
Kotimaiset poimijat	14	16	6	16	15
Ulkomaalaiset poimijat	54	34	77	50	55
Ei vastattu	32	50	17	34	30
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	3 242 798	2 283 156	4 108 787	6 333 086	15 967 827
Vain vastanneet:					
Kotimaiset poimijat	21	33	14	25	21
Ulkomaalaiset poimijat	79	67	86	75	79
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	2 211 722	1 150 226	3 664 741	4 186 487	11 213 176
LUONNONSIENET					
Kotimaiset poimijat	...	96	92	87	91
Ulkomaalaiset poimijat	...	4	2	1	2
Ei vastattu	...	-	6	12	7
Yhteensä	...	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	...	7 235	264 303	37 104	309 354
Vain vastanneet:					
Kotimaiset poimijat	...	96	98	99	98
Ulkomaalaiset poimijat	...	4	2	1	2
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	...	7 235	248 403	32 420	288 770

Taulukko 3b. Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimima osuus koko myyntimäärästä vuonna 2012, %

Tuote	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi- Suomi	Koko maa
2012	%	%	%	%	%
LUONNONMARJAT					
Kotimaiset poimijat	24	29	14	79	22
Ulkomaalaiset poimijat	34	63	45	5	47
Ei vastattu	42	8	41	16	31
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	2 342 034	4 337 947	8 331 035	640 069	15 651 085
Vain vastanneet:					
Kotimaiset poimijat	42	31	23	94	32
Ulkomaalaiset poimijat	58	69	77	6	68
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	1 346 862	4 003 528	4 905 338	538 370	10 794 098
LUONNONSIENET					
Kotimaiset poimijat	100	100	90	74	89
Ulkomaalaiset poimijat	-	-	1	1	1
Ei vastattu	-	-	9	25	10
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	...	515	202 629	18 634	225 507
Vain vastanneet:					
Kotimaiset poimijat	100	100	99	99	99
Ulkomaalaiset poimijat	...	-	1	1	1
Kokonaismäärä,kg(v. vast.)	...	515	185 310	13 881	203 435

4.7 Luonnonmarjojen ja -sienten varastointituki

Luonnonmarjoille ja -sienille on maksettu varastointitukea vuodesta 1997 lähtien. Tuen tarkoituksena on edistää kotimaisten marjojen ja sienten talteenottoa ja hyödyntämistä.

Varastoidulle lakalle maksetaan tukea enintään 34 snt/kg, muille luonnonmarjoille 10 snt/kg ja luonnonsienille 42 snt/kg.

Vuonna 2013 varastointitukea maksettiin luonnonmarja- ja -sieniyritysten hakemusten mukaan yhteensä 443 373 euroa. Runsaan mustikka- ja puolukkasadon jälkeen varastot olivat lähes nelinkertaiset verrattuna edelliseen vuoteen. Hakemuksia tuli 17 yritykseltä. Varastoissa olevia hyväksytyjä tuotekiloja oli yhteensä 4,23 milj. kg. Luonnonmarjoista mustikkaa ja puolukkaa oli molempia 2,0 milj. kg ja variksenmarjaa 0,07, pihlajanmarjaa ja lakkaa molempia 0,02 milj. kg. Lisäksi oli vähäiset määrät karpaloa ja tyrniä. Sientä oli varastoissa vain 0,01 milj. kg.

Vuonna 2012 varastointitukea maksettiin vastaavasti 147 054 euroa. Hakemuksia oli silloin 15. Varastoissa olevia hyväksytyjä tuotekiloja oli yhteensä 1,12 milj. kg. Luonnonmarjoista mustikkaa ja puolukkaa oli molempia 0,45 ja variksenmarjaa 0,08 milj. kg. Varastoissa oli myös pieniä määriä lakkaa, mesimarjaa, pihlajanmarjaa, karpaloa ja tyrniä. Sienivarastoja oli 0,11 milj. kilon verran.

Taulukko 4. Varastointituen jako vuosina 2003-2013 (enintään euroa/kg)

Tuote	2003-2013 euroa/kg
Puolukka	0,10
Mustikka	0,10
Pihlajanmarja	0,10
Karpalo	0,10
Lakka	0,34
Tyrni	0,10
Juolukka	0,10
Metsävadelma	0,10
Tatit	0,42
Kantarelli	0,42
Rouskut	0,42
Korvasieni	0,42

4.8 Luonnonmarjojen tuonti ja vienti

Tuoreiden luonnonmarjojen tuonti- ja vientitietoja saadaan tuotekohtaisesti vain mustikasta ja puolukasta. Jäädetyistä luonnonmarjoista on vain mustikalla oma nimike. Muut luonnonmarjat kuten esim. jäädetytty puolukka ja karpalo kuuluvat useamman marjan muodostaman tuotenimikkeen alle. Tuonti- ja vientiluvut on tilastoitu kalenterivuositain ja saattavat sisältää edellisen satovuoden määriä. Mustikan ja puolukan maakohtaisia tuonti- ja vientilukuja on käsitelty ko. tuotetta koskevissa kappaleissa.

Raportin lopussa on Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston tuonti- ja vientilukuja koskeva taulukko vuosilta 2005-2013. Vuoden 2012 tuontilukuihin on tehty joitakin korjauksia.

Taulukko 5. Tuonti ja vienti vuosina 2012 ja 2013

Luonnonmarjat

(Huom. ne luonnonmarjat, joilla on oma nimike)

Tuote	Tuonti	Tuonti	Vienti	Vienti
2013	1 000 kg	1 000 €	1 000 kg	1 000 €
Tuoremustikka	1 048,4	2 692,7	758,2	1 409,0
Jäädetytty mustikka (ilman sokeria)	4 228,7	9 359,6	3 210,7	10 548,9
Tuorepuolukka	378,2	639,6	760,9	1 187,4

Tuote	Tuonti	Tuonti	Vienti	Vienti
2012	1 000 kg	1 000 €	1 000 kg	1 000 €
Tuoremustikka	552,2	1 568,6	518,2	1 241,3
Jäädetytty mustikka (ilman sokeria)	4 810,7	14 487,6	3 043,2	12 257,1
Tuorepuolukka	105,6	171,1	855,7	1 486,9

Lähde: Tullihallitus, ulkomaankauppatilasto

5 Poimintatulot yhteensä sekä tulojen jakautuminen suuralueittain

Luonnonmarjoista saatiin poimintatuloa yhteensä 21,3 milj. euroa vuonna 2013. Puolukkasato oli erittäin runsas Länsi-Suomen suuralueella varsinkin Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa. Alueellisesti mitattuna Länsi-Suomen osuus luonnonmarjatuloista oli 34 %, Itä-Suomen 26 %, Lapin läänin 26 ja Oulun läänin 14 %. Puolukan kilohinta laski hieman edellisestä vuodesta. Poimintatuloa siitä saatiin 12,4 milj. euroa. Mustikkasato oli keskimääräistä parempi mutta kuitenkin edellisvuotta huonompi. Paras sato saatiin Lapin läänistä ja Itä-Suomen suuralueelta. Poimintatuloa kertyi 7,5 milj. euroa. Mustikankin kilohinta laski hieman edellisvuodesta. Lakkasato oli Lapin läänissä paikoin erittäin runsas. Monen heikon satovuoden jälkeen sitä tuli myyntiin 145,9 tn. Lakkakauppa kävi hyvin myös suoraan kuluttajille mm. turisteille. Lisäksi yksityiset henkilöt keräsivät lakkaa omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Kilohinta laski yli 4 euroa edellisvuoteen verrattuna. Poimintatuloa lakasta kertyi 1,3 milj. euroa. Päämarjojen lisäksi kerättiin vähäisiä määriä muita luonnonmarjoja. Karpalosta saatu poimintatulo oli 68 300 euroa, mesimarjan 7 300 euroa ja metsävadelman 700 euroa. Variksenmarjaa tuli myyntiin, mutta lukuja ei julkaista.

Vuonna 2012 luonnonmarjoista saatiin poimintatuloa yhteensä 25,3 milj. euroa. Nimellisin hinnoin laskettuna se oli Marsi-tiedustelun suurin poimintatulo. Eniten tuloja kerrytti mustikka, 12,2 milj. euroa. Puolukasta saatiin tuloa 11,6 milj. euroa ja lakasta 1,4 milj. euroa. Kaikkien kolmen päämarjan kilohinnat olivat korkeampia kuin vuoden 2013 hinnat.

Luonnonsienistä kertyi poimintatuloa yhteensä 0,9 milj. euroa vuonna 2013. Sienisato oli keskimääräistä heikompi. Kuivuus häytti kasvukauden aikana. Sato oli kuitenkin parempi kuin edellisvuoden heikko sato. Luonnonsienituloista Itä-Suomen osuus oli 85 %, Länsi-Suomen 13 % ja Oulun läänin 2 %. Eniten myyntiin kerättiin herkkutattia. Siitä saatiin poimintatuloa 0,7 milj. euroa. Pääosa herkkutateista kerättiin Itä-Suomen suuralueelta. Tuloa kerryttää herkkutatintin hyvä kilohinta. Hinta vaihtelee laatuluokkien mukaan. Haaparouskun poimintatulo oli 41 100, kangasrouskun 49 100 euroa. Kantarellista kertyi tuloa 64 900, suppilovahverosta 29 200 ja korvasienestä 6 300 euroa.

Vuonna 2012 luonnonsienistä kertyi poimintatuloa 0,6 milj. euroa. Koko sienisato oli heikko. Herkkutattia kerättiin myyntiin eniten, mutta sen määrä jäi vähäiseksi. Siitä kertyi poimintatuloa 0,4 milj. euroa. Kantarellitulot olivat 92 500 euroa. Rouskutuloa saatiin 77 000 euroa. Korvasientä kerättiin 31 000 ja suppilovahveroa 21 200 euron verran.

Luonnonmarjoista ja –sienistä saatiin poimintatuloa yhteensä 22,1 milj. euroa. Tulo laski jonkin verran edellisestä vuodesta. Länsi-Suomen osuus poimintatuloista oli 34 %, Itä-Suomen 28 %, Lapin läänin 24 % ja Oulun läänin 14 %. Länsi-Suomen poimintatuloa kohotti erittäin runsas puolukkasato, josta tuloa kertyi 6,3 milj. euroa. Itä-Suomessa puolukkatulot olivat 3,0 ja mustikkatulot 2,4 milj. euroa. Lapin läänissä tuloa saatiin mustikasta 2,9, puolukasta 1,3 ja lakasta 1,2 milj. euroa. Oulun läänissä pakkanen pilasi satoa ja puolukkatuloiksi saatiin 1,9 ja mustikkatuloiksi 1,1 milj. euroa.

Vuonna 2012 luonnonmarjoista ja –sienistä kertyi poimintatuloa yhteensä 26,0 milj. euroa. Se oli Marsi-tiedustelun aikaisista suurin nimellisin hinnoin laskettuna. Poimintatulojen osuudet jakautuivat silloin: Itä-Suomi 51 %, Oulun lääni 25 %, Lapin lääni 20 % ja Länsi-Suomi 4 %. Itä-Suomessa tuloja kerryttivät

mustikka 6,7 ja puolukka 6,0 milj. euroa. Oulun läänissä puolukkatulot olivat 2,8 ja mustikkatulot 1,5 milj. euroa.

Luonnonmarjakaupan ykköstuotteeksi kohosi puolukka 12,4 milj. euron tuloksella vuonna 2013. Mustikka saavutti toisen sijan 7,5 milj. eurolla ja lakka kolmannen sijan 1,3 milj. eurolla. Vastaavasti edellisen vuoden järjestys oli mustikka 12,2, puolukka 11,6 ja lakka 1,4 milj. euroa.

Taulukko 6. Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulojen jakautuminen suuralueittain vuosina 1977-2013 (nimellisin hinnoin)

Vuosi	Poimintatulot milj. euroa	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi- Suomi	Yhteensä
		%	%	%	%	
1977	12,3	15	30	24	31	100
1978	8,1	10	32	31	27	100
1979	8,7	21	43	26	10	100
1980	10,1	20	44	28	8	100
1981	6,6	15	14	40	31	100
1982	9,4	29	64	6	1	100
1983	15,7	44	44	10	2	100
1984	5,9	21	27	16	36	100
1985	10,7	40	35	20	5	100
1986	8,3	21	46	23	10	100
1987	8,2	17	32	27	24	100
1988	16,3	36	38	18	7	100
1989	10,2	25	52	17	6	100
1990	9,9	46	28	15	11	100
1991	14,1	26	36	19	19	100
1992	8,7	25	29	22	24	100
1993	5,1	60	7	11	22	100
1994	23,9	33	44	8	15	100
1995	10,6	27	48	13	12	100
1996	9,5	28	38	14	20	100
1997	11,7	23	50	20	7	100
1998	11,0	20	40	25	15	100
1999	6,6	37	39	10	14	100
2000	8,9	30	32	29	9	100
2001	10,2	37	32	21	10	100
2002	6,2	35	31	18	16	100
2003	11,8	21	29	34	16	100
2004	6,2	52	23	11	14	100
2005	12,9	35	46	8	11	100
2006	12,4	29	53	10	8	100
2007	14,4	41	35	12	12	100
2008	10,8	38	32	20	10	100
2009	10,6	39	29	19	13	100
2010	16,7	41	23	13	23	100
2011	23,6	13	42	15	30	100
2012	26,0	20	25	51	4	100
2013	22,1	24	14	28	34	100

Taulukko 7. Luonnonmarjojen ja –sienten poimintatulot (nimellisin hinnoin) vuosina 1977-2013 sekä prosenttiosuudet

Vuosi	Luonnonmarjojen poimintatulot		Luonnonsienten poimintatulot		Yhteensä 1 000 euroa
	1 000 euroa	%	1 000 euroa	%	
1977	12 159	99	121	1	12 280
1978	7 704	95	436	5	8 140
1979	8 421	97	289	3	8 710
1980	9 714	97	322	3	10 036
1981	5 933	90	665	10	6 598
1982	8 953	96	413	4	9 366
1983	15 044	96	641	4	15 685
1984	5 315	90	562	10	5 877
1985	9 235	86	1 444	14	10 679
1986	7 513	91	739	9	8 252
1987	7 061	87	1 094	13	8 155
1988	14 347	88	1 959	12	16 306
1989	9 551	94	627	6	10 178
1990	8 758	88	1 144	12	9 902
1991	12 371	88	1 727	12	14 098
1992	7 681	88	1 009	12	8 690
1993	4 578	90	519	10	5 097
1994	22 920	96	996	4	23 916
1995	9 877	93	715	7	10 592
1996	8 772	93	688	7	9 460
1997	10 547	90	1 178	10	11 725
1998	8 713	79	2 292	11	11 005
1999	6 301	95	316	5	6 617
2000	6 456	98	2 414	2	8 870
2001	8 115	91	2 084	9	10 199
2002	5 477	89	710	11	6 187
2003	7 487	63	4 320	37	11 807
2004	5 327	86	903	14	6 230
2005	11 862	92	1 019	8	12 881
2006	11 104	90	1 262	10	12 366
2007	13 315	92	1 108	8	14 423
2008	8 768	81	1 993	19	10 761
2009	8 670	82	1 955	18	10 624
2010	13 919	83	2 751	17	16 670
2011	21 676	92	1 963	8	23 640
2012	25 321	98	630	2	25 951
2013	21 294	96	850	4	22 144

Luonnonmarjat: 1977-85 mukana vain mustikka, puolukka ja lakka. 1986 lähtien lisäksi pihlajanmarja, tyrni, variksenmarja, karpalo ja mesimarja. Tuomenmarja (1988-90), katajanmarja (1989-96), juolukka (1995) ja metsävadelma (2007)

Luonnonsienet: 1977-85 mukana kantarelli, tatit, rouskut. 1986 lähtien lisäksi korvasieni ja suppilovahvero. Vuodesta 1988 on mukana mustatorvisieni. Muut sienet (lampaankääpä, orakas, punikkittati, kangastatti, keltavalmuska, huhtasieni, leppärousku, tuoksuvalmuska eli matsutake ja kehnäsieni)

Taulukko 8. Kauppaantulleiden luonnonmarjojen ja -sienten määrät vuosina 2008-2013, kg

Tuote	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Luonnonmarjat						
Mustikka	1 746 563	3 015 422	2 779 877	3 102 401	6 816 835	5 008 210
Puolukka	4 041 278	3 678 245	6 057 168	8 528 775	8 667 820	10 746 385
Lakka	169 930	73 758	152 151	100 364	112 048	145 920
Pihlajanmarja	17 986	6 089	0	0	147	0
Variksenmarja	2 256	32 903	98 395	...	44 100	...
Karpalo	6 664	10 962	8 754	32 438	9 184	16 197
Mesimarja	789	932	266	1 072	951	339
Tyrni	0	0	0	0
Metsävadelma	285	1 739	236	87	0	110
Juolukka	0	0	0	0	0	0
Luonnonsienet						
Keltavahvero	9 820	29 194	4 727	19 063	17 334	10 521
Herkkutatit	356 906	354 284	747 482	336 986	135 664	238 166
Haapalousku	49 459	113 886	7 418	204 487	24 887	22 359
Kangasrousku	39 643	38 537	91 077	80 048	24 705	28 169
Karvarousku	249	1 432	...	768	0	0
Suppilovahvero	9 451	28 275	2 654	33 054	8 997	7 524
Korvasieni	26 874	23 417	1 169	18 551	13 799	2 570
Mustatorvisieni	70	326	...	221	121	45
Muut sienet	0	...	659	...	0	0

6 Laatuseloste

Tilastotietojen relevanssi

Marsi 2013 –julkaisun tilastot kuvaavat luonnonmarjojen ja –sienten kauppantulomääriä vuosittain. Ennen vuotta 2007 julkaisuissa on ollut tiedot myös puutarhamarjoista. Koska Marsi-tutkimusta tehdään otantapohjalta niin tutkimuksella ei saavuteta koko kauppantullutta määrää, mutta se kuvaa hyvin vuosittaista satovaihtelua. Määrien lisäksi tutkimuksen tuloksena saadaan tuotekohtaiset kilohinnat sekä poimintatulot. Tilastosta selviävät tiedot koko maan tasolla ja alueittain, jossa Suomi on jaettu neljään osaan. Alueet ovat Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Rajat noudattavat maaseutukeskusrajoja, poikkeuksena Keski-Pohjanmaa, joka kuuluu kokonaan Länsi-Suomeen. Marja- ja sienialan yritykset ilmoittavat kauppantulotiedot alueittain sen mukaan, missä marjat ja sienet on poimittu.

Marsi-tutkimuksen tilastot ovat julkisia ja kaikkien tiedoista kiinnostuneiden käytettävissä. Marsi 2005 –raportti julkaistiin Tiken (Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen) julkaisusarjassa. Vuonna 2006 Marsi-raportti siirtyi julkaistavaksi Maa- ja metsätalousministeriön kotisivuilla. Vuodesta 2012 lähtien Marsi-raportti julkaistaan Maaseutuviraston (MAVI) kotisivuilla. Aikaisempina vuosina tilastoja on käytetty mm. luonnontuotealan päätöksenteon pohjana ja hallintoon sekä tutkimus- ja hanketoimintaan. Lisäksi tietoja on käytetty neuvontaan ja opetukseen (keruutuotekoulutus, metsäalan koulut). Kesäaikana tietoja on käytetty osana luonnontuotealan tiedottamista.

Marsi-tutkimuksen tiedot kerättiin Suomen Gallup Elintarviketiedon toimesta marja- ja sienialan yrityksiltä. Tutkimus tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 1977 saman yrityksen edeltäjän Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen toimesta.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tutkimuksen otanta perustuu aikaisempina vuosina mukana olleiden marja- ja sienikauppaa harjoittavien yritysten antamiin tietoihin. Otokseen pyritään saamaan tärkeimmät marjojen ja sienten ostajat. Otosta täydennetään vuosittain, koska sekä yritysten toiminnassa että satomäärissä tapahtuu muutoksia ja vaihtelua. Merkittävää ostotoimintaa harjoittavien yritysten etsinnässä on käytetty apuna mm. Arktiset Aromit ry:n laatimaa kunnittaista ostajaluetteloa. Puhelinkyselyn yhteydessä selviää myös uusia alan toimijoita.

Mukanaoleville yrityksille lähetetään kyselylomake kirjeitse. Myöhemmin aloitetaan puhelinkysely niiltä, jotka eivät ole kyselylomaketta palauttaneet. Lähes kaikki otannassa mukana olevat tavoitetaan kyselyn aikana. Lisäotanta tehdään puhelinkyselyinä.

Julkaistujen tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otannan pohjana ovat marja- ja sienialan yritykset, jotka ovat aiemmin olleet mukana kyselyssä. Otantaa täydennetään vuosittain puhelinkyselyllä. Marsi- tutkimuksen kattavuus vaihtelee tuotekohtaisesti. Tutkimus on otantapohjainen ja vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Lisäksi vuosittaiset vaihtelut satomäärissä vaikuttavat yritysten kiinnostukseen ja ostotoiminnan laajuuteen.

Tutkimusaineistosta on poistettu päällekkäisyydet, koska esim. marja- ja sienierät voivat siirtyä ostajalta toiselle ja näin lukuihin saattaa tulla päällekkäisyyksiä. Samalla kun määrät tuplaantuvat niin hintoihin tulee ostajan palkkio ja alv. Tilaston hinnat ovat ilman alv:a ja ostajan palkkiota.

Useimmilla tuotteilla on järjestäytynyttä ostotoimintaa, mutta esim. luonnontyrnin markkinointi on niin erikoistunutta, että sitä on vaikea tavoittaa.

Puuttuvia hintatietoja on korvattu alueellisilla keskihinnoilla. Oulun ja Lapin lääneissä ei kaikilta ostajilta ole saatu tuotekohtaisia tietoja, koska on riittänyt tieto siitä, kenelle tuotteet on myyty eteenpäin. Tämä poikkeus on voitu tehdä siinä tapauksessa, että tiedot ovat sisältyneet tiettyjen ostoyritysten yhteislukuihin. Edellyttäen, että kyseinen ostoyritys on antanut hintatiedot ilman alv:a ja ostopalkkiota. Tuotteina on ollut useimmiten vain mustikka ja puolukka. Suurimmat ostoyritykset saattavat edustaa kymmeniä alihankkijoita.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Satovuotta 2013 koskeva kirjekysely lähetettiin yrityksille syyskuussa ja tiedot olivat koossa tammikuun lopussa 2014. Marjojen ja sienten ostotoiminta on pääosin päättynyt vuoden loppuun mennessä. Marsi-raportti ilmestyy vuosittain maaliskuussa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Marsi 2013 –raportti julkaistaan Maaseutuviraston kotisivuilla. Raportti on suomenkielinen ja sisältää erilaisia aikasarjoja. Aikasarjat ovat eripituisia ja vanhimmat aikasarjat ovat vuodesta 1977. Vuodesta 2007 lähtien Marsi-raportti ei enää sisällä puutarhamarjatietoja ja aikasarjat on korvattu uudella aikasarjalla.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastojen tietosisältö on pysynyt lähes samana ensimmäisestä tutkimusvuodesta lähtien. Tuotekohtaisista muutoksista on maininta kyseisen taulukon kohdalla.

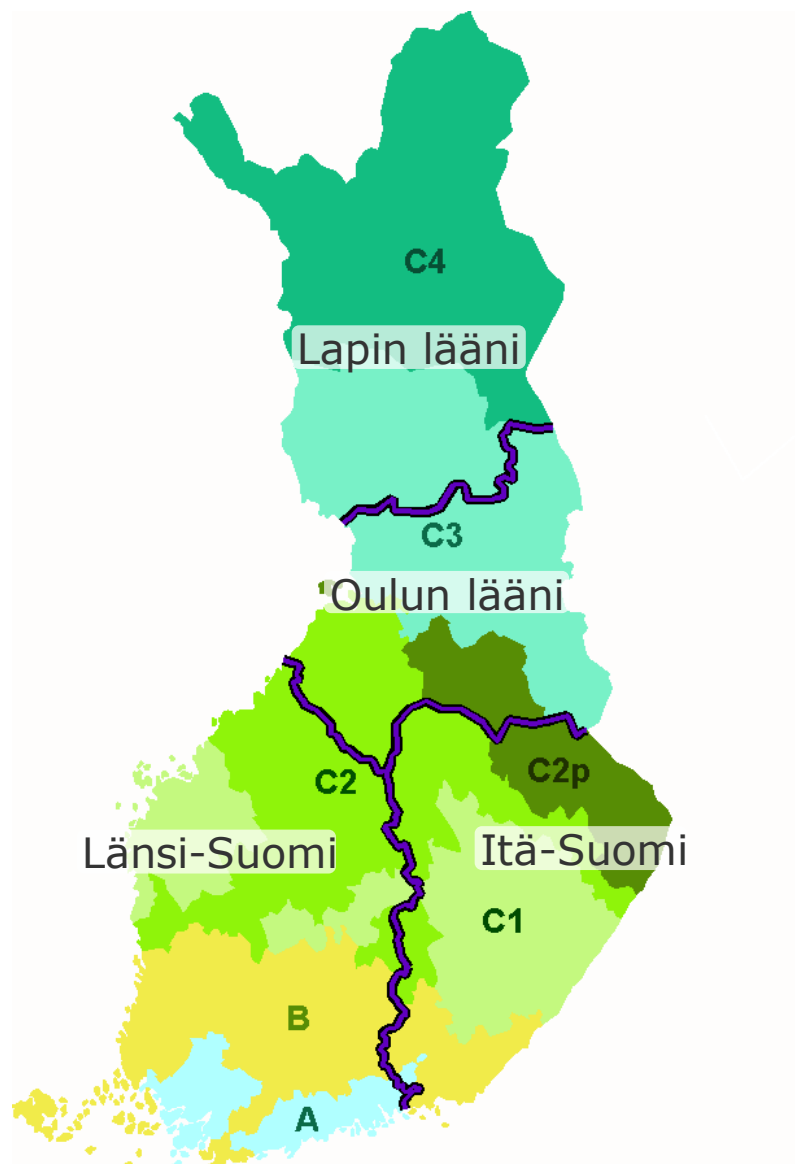
Käsitteitä ja määritelmiä

Symbolit

- .. Tietoa ei ole saatu
- ... Tietoa ei julkisteta
- e Ennakkotieto

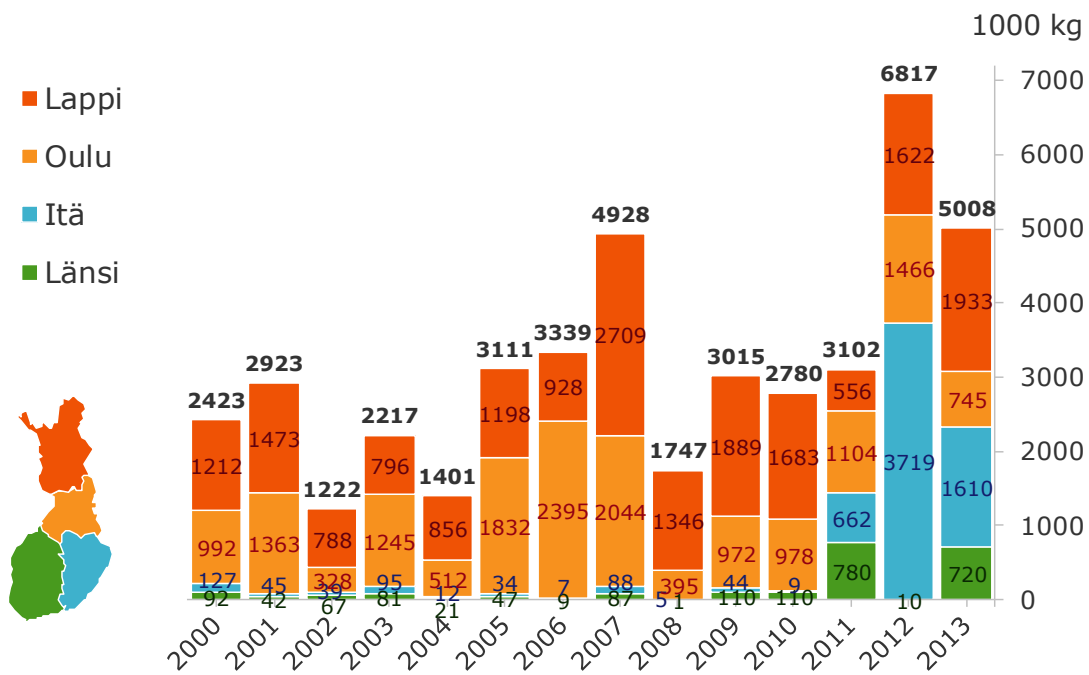
Kuva 1

Marsi-suuralueet ja EU-tukialueet

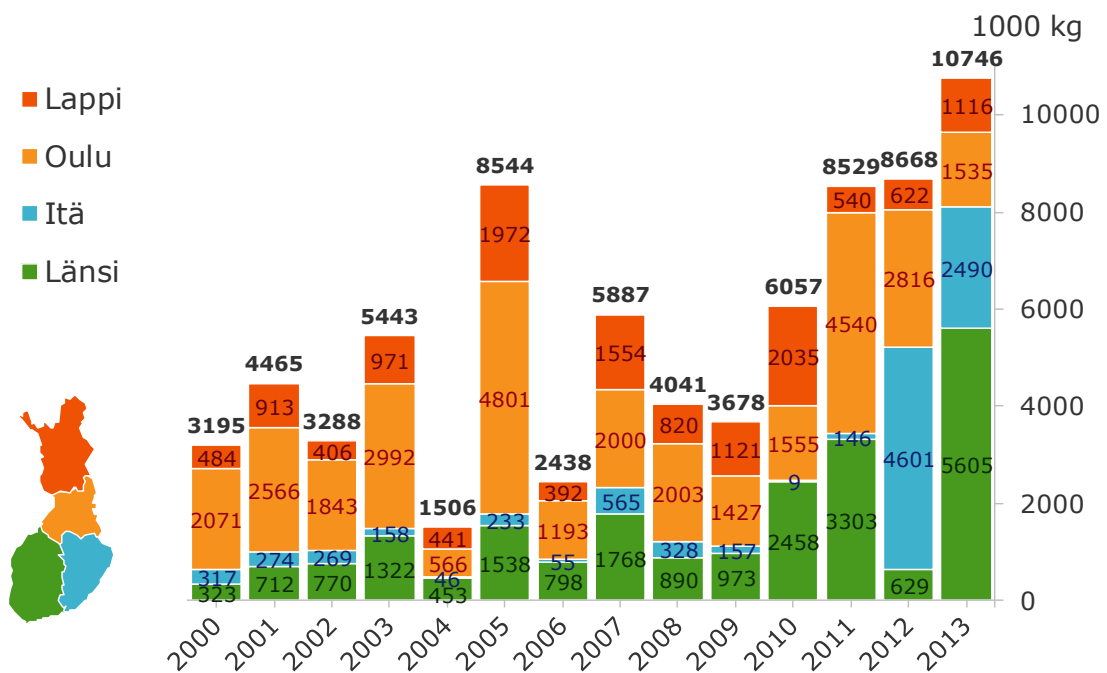

Kuva 2

Mustikan kauppaantulomäärät 2000-2013

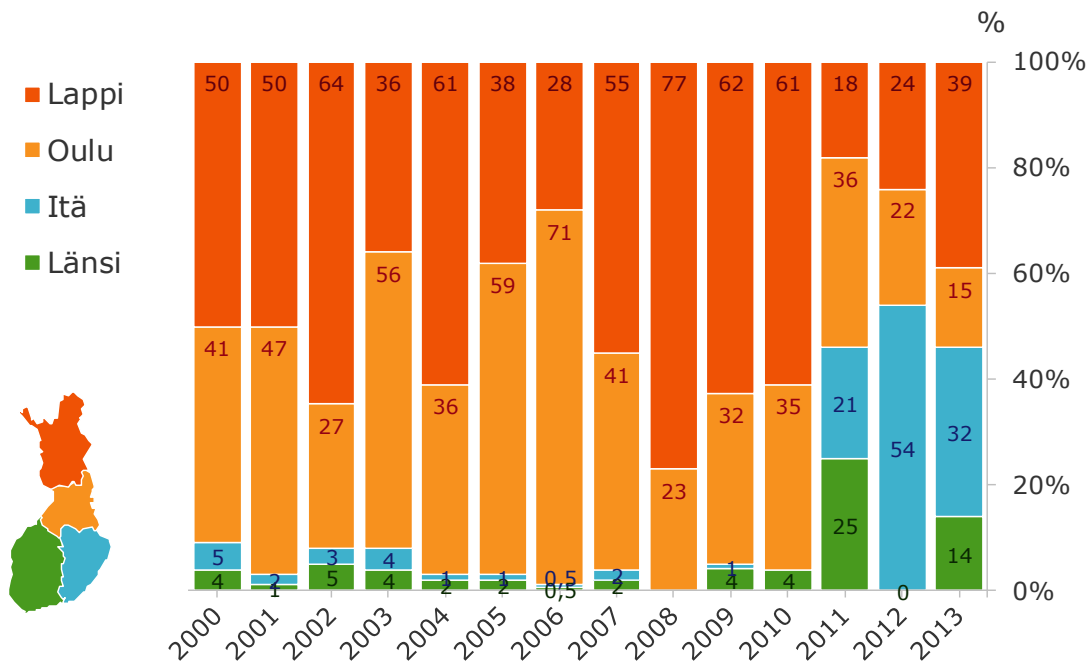

Puolukan kauppaantulomäärät 2000-2013

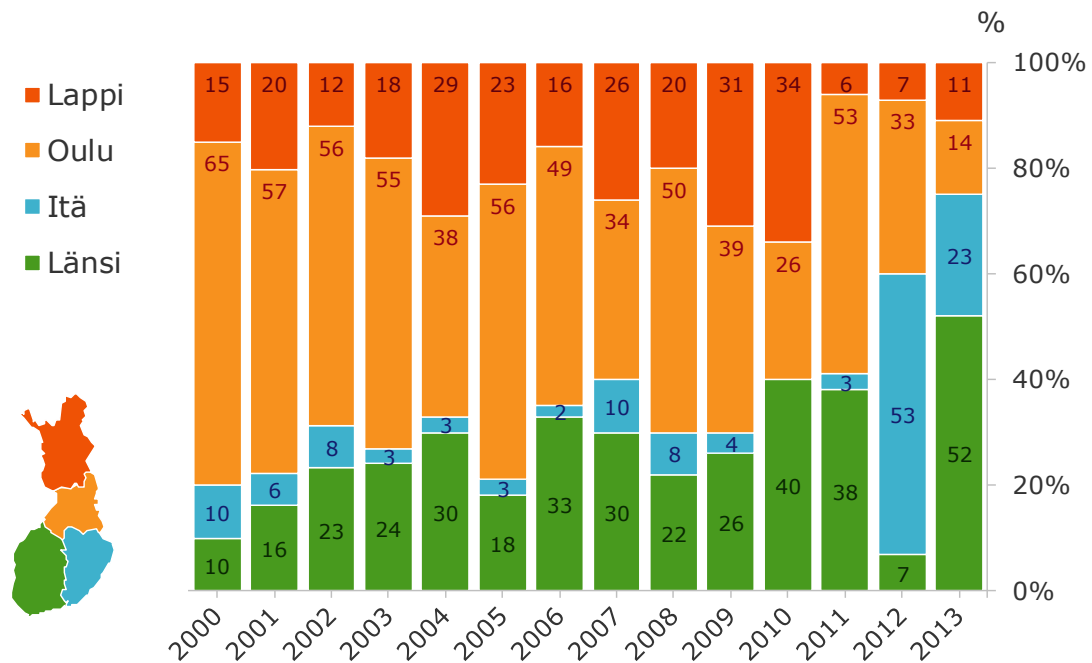

Kuva 3

Mustikan kauppaantulomäärät 2000-2013

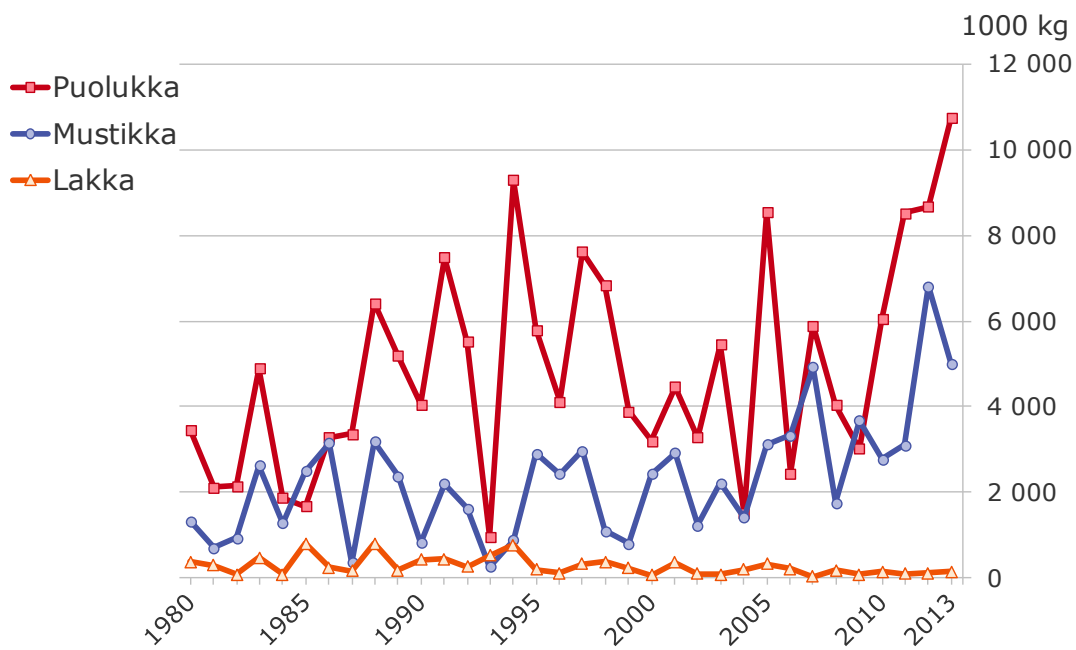

Puolukan kauppaantulomäärät 2000-2013

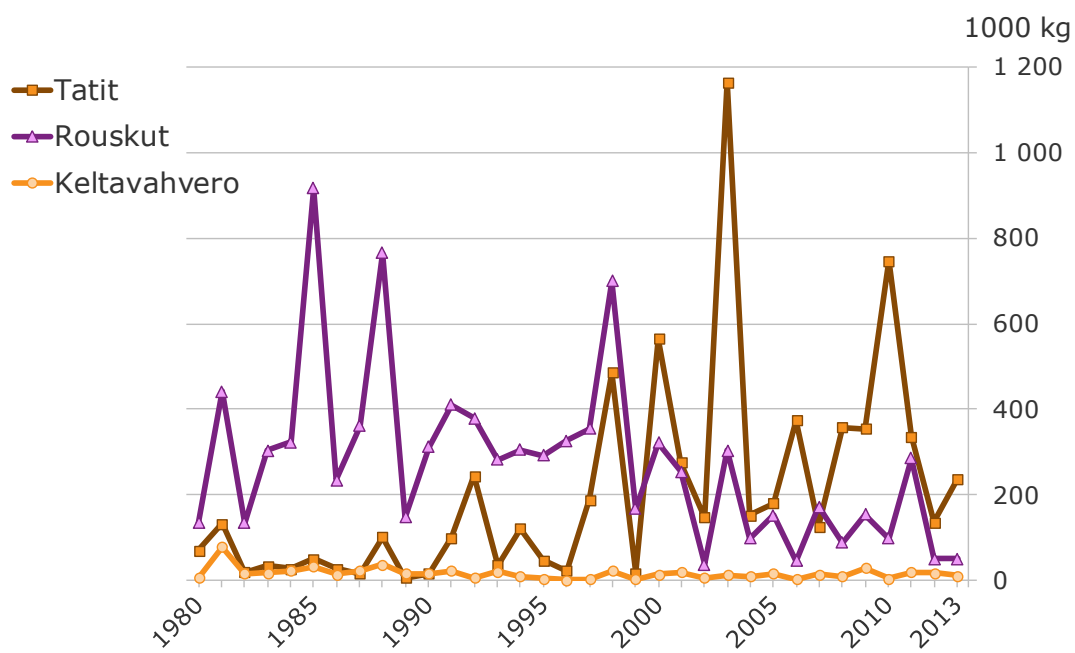

Kuva 4

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät 1980-2013

Luonnonsientien kauppantulomäärät 1980-2013

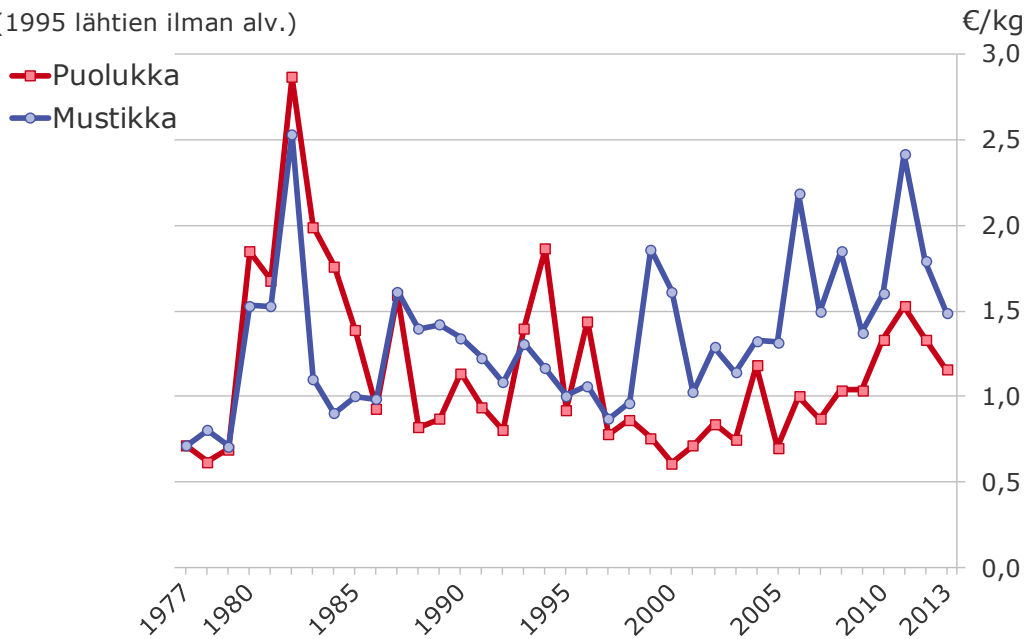

Kuva 5

Mustikan ja puolukan painotetut hinnat 1977-2013

nimellisinä hintoina

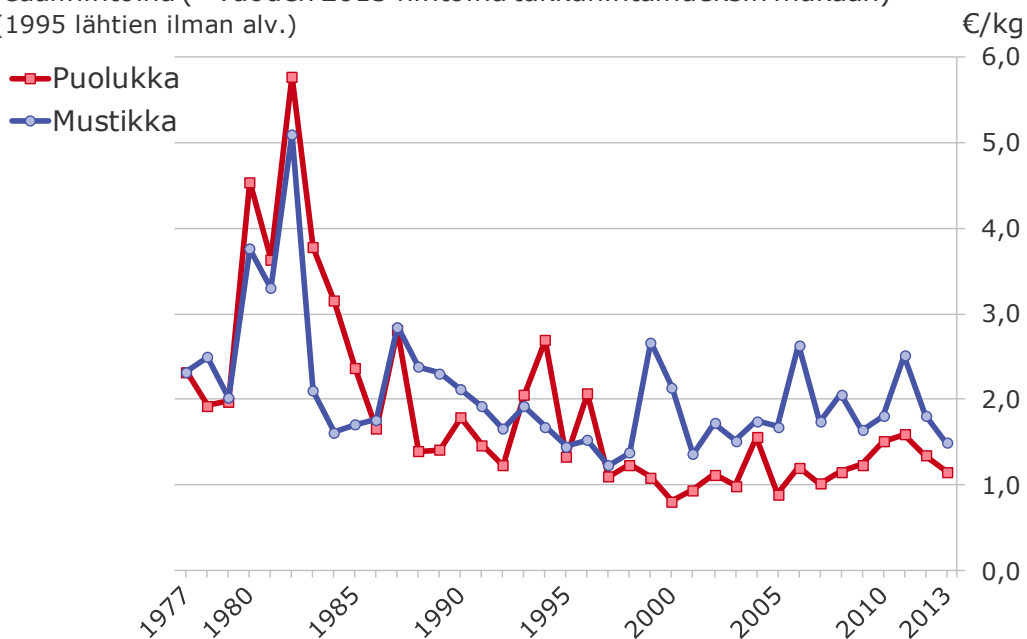
(1995 lähtien ilman alv.)

Mustikan ja puolukan keskihinnat 1977-2013

reaalihintoina (=vuoden 2013 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)

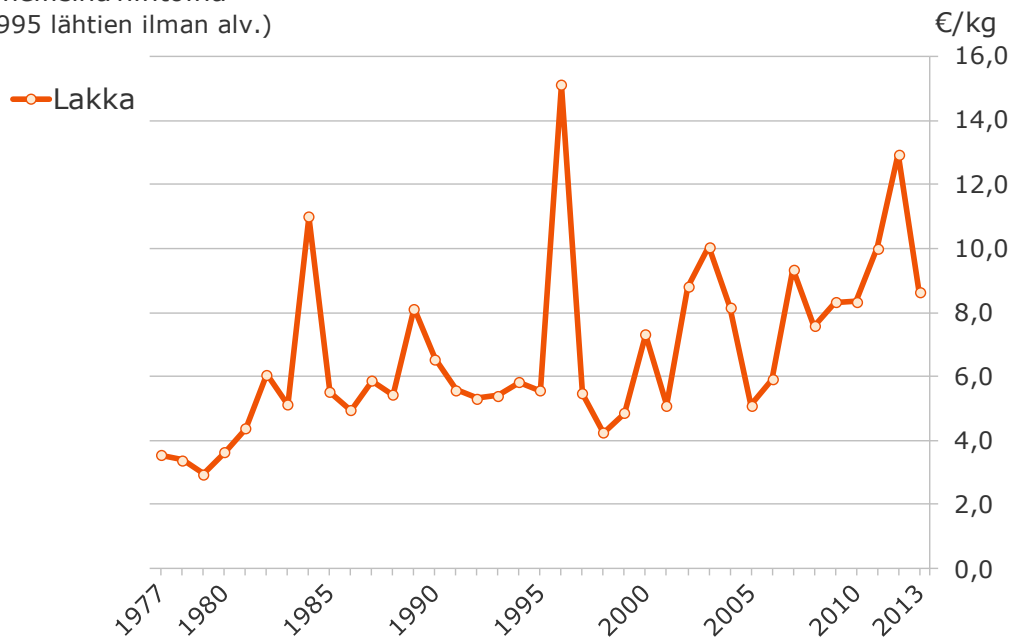
(1995 lähtien ilman alv.)

Kuva 6

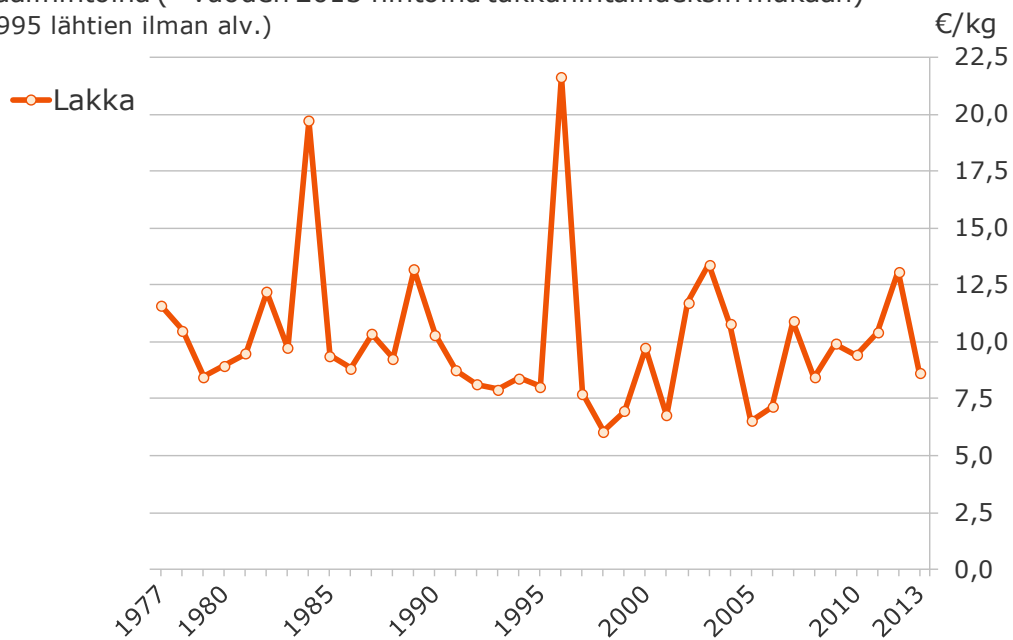
Lakan painotettu hinta 1977-2013

nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

Lakan keskihinta 1977-2013

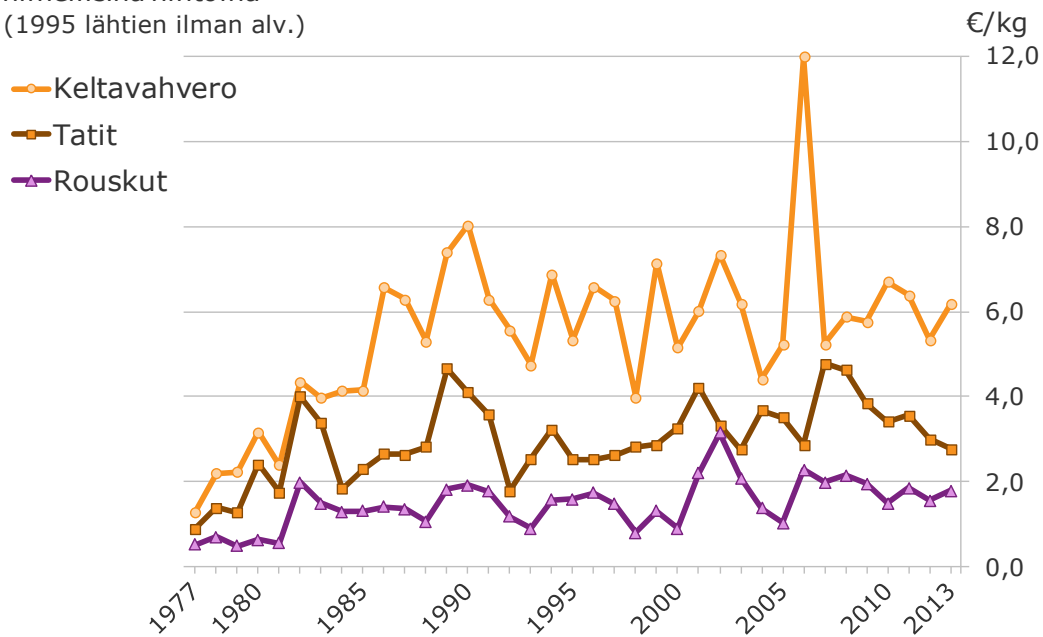
reaalihintoina (=vuoden 2013 hintoina tukkuhintaaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

Kuva 7

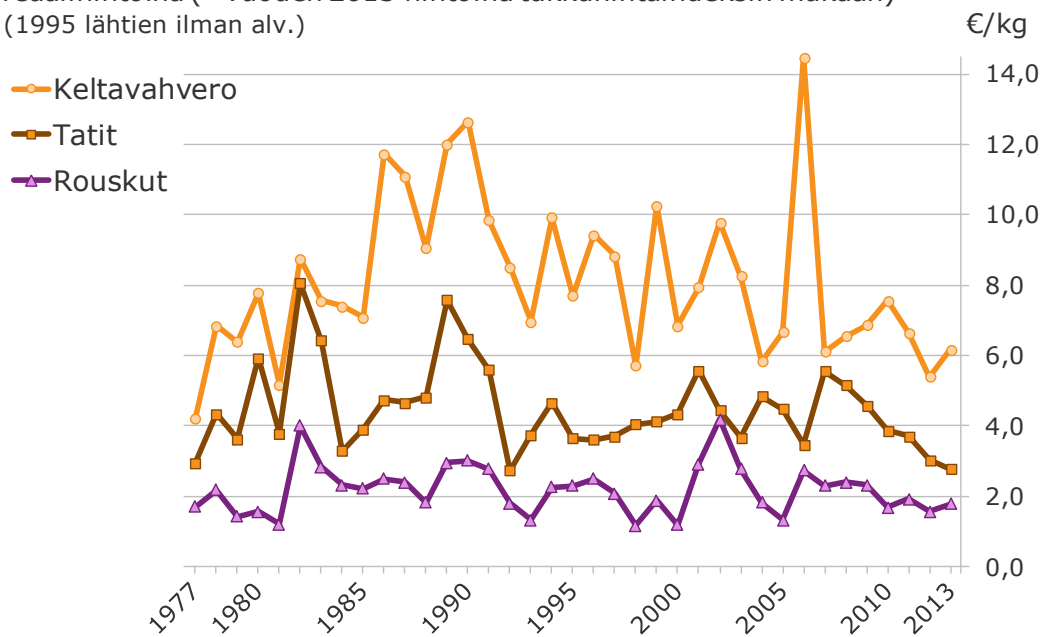
Luonnonsientien painotetut hinnat 1977-2013

nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

Luonnonsientien keskihinnat 1977-2013

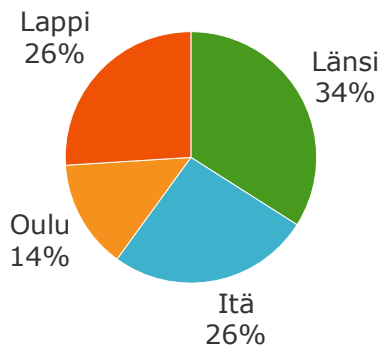
reaalihintoina (=vuoden 2013 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

Kuva 8

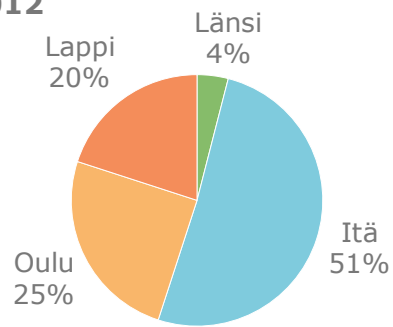
Luonnonmarjojen poimintatulot

2013

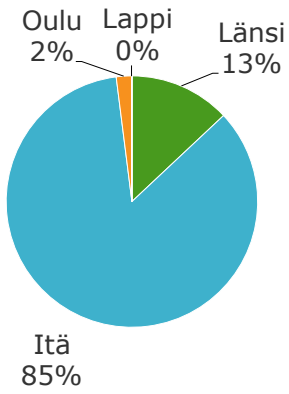
Luonnonmarjojen poimintatulot

2012

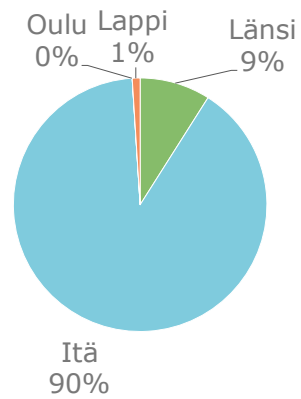
Luonnonsienten poimintatulot

2013

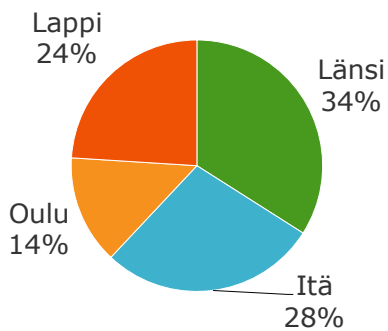
Luonnonsienten poimintatulot

2012

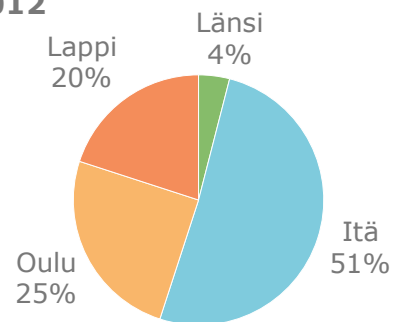
Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

2013

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

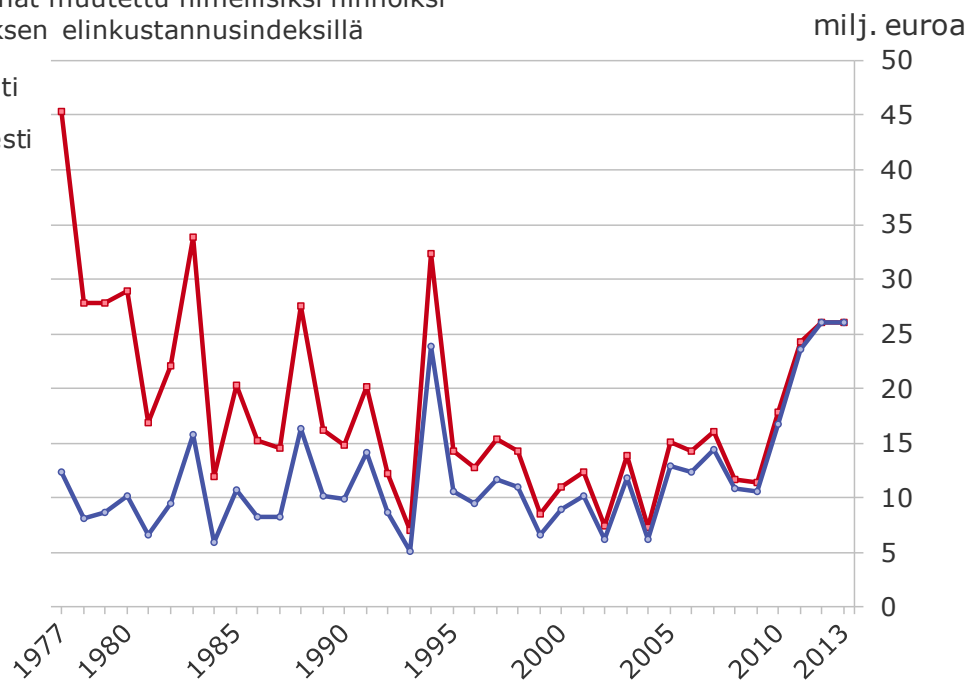
2012

Kuva 9

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulo vuosina 1977-2013

Reaaliset hinnat muutettu nimellisiksi hinnoiksi
Tilastokeskuksen elinkustannusindeksillä

Taulukko 9. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT, KILOHINNAT SEKÄ POIMINTATULOT VUONNA 2013 (hinnat ilman alv:a)

	LAPPI			OULU+KAINUU			ITÄ-SUOMI			LÄNSI-SUOMI			KOKO MAA		
	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg
LUONNONMARJAT															
Mustikka	1 932 633	2 862 950	1,48	744 837	1 083 815	1,46	1 610 581	2 436 373	1,51	720 159	1 076 728	1,50	5 008 210	7 459 866	1,49
Puolukka	1 116 285	1 314 542	1,18	1 535 499	1 871 085	1,22	2 490 076	3 002 303	1,21	5 604 525	6 259 147	1,12	10 746 385	12 447 077	1,16
Lakka	141 912	1 214 342	8,56	1 557	17 156	11,02	1 711	20 571	12,02	740	8 038	10,86	145 920	1 260 108	8,64
Pihlajanmarja	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Variksenmarja	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Karpalo	1 205	5 293	4,39	1 000	4 000	4,00	6 330	25 518	4,03	7 662	33 538	4,38	16 197	68 349	4,22
Mesimarja	242	4 598	19,00	0	0	0,00	0	0	0,00	339	7 319	21,59
Metsävadelma	0	0	0,00	89	519	5,83	0	0	0,00	110	709	6,45
Tyrni	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Juolukka	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
YHTEENSÄ	3 242 798	5 450 514		2 283 156	2 980 844		4 108 787	5 485 285		6 333 086	7 377 451		15 967 827	21 294 093	
%		25,6			14,0			25,8			34,6			100	
LUONNONSIENET															
Keltavahvero	0	0	0,00	7 845	43 031	5,49	2 616	21 279	8,13	10 521	64 910	6,17
Herkkutäit	0	0	0,00	6 844	18 942	2,77	221 322	612 466	2,77	10 000	28 000	2,80	238 166	659 407	2,77
Haaparouskut	0	0	0,00	21 618	37 925	1,75	715	3 077	4,30	22 359	41 102	1,84
Kangarousku	0	0	0,00	0	0	0,00	8 934	10 772	1,21	19 235	38 322	1,99	28 169	49 094	1,74
Karvarousku	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Suppilovahvero	0	0	0,00	2 981	10 345	3,47	4 538	18 825	4,15	7 524	29 191	3,88
Korvasieni	1 558	4 279	2,75	0	0	0,00	2 570	6 303	2,45
Mustatorvisieni	0	0	0,00	0	0	0,00	45	377	8,37	0	0	0,00	45	377	8,37
Muut sienet	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
YHTEENSÄ		7 235	20 262		264 303	719 195		37 104	109 503		309 354	850 384	
%		0,2			2,4			84,6			12,9			100	
KAIKKI															
YHTEENSÄ	3 243 510	5 451 938		2 290 391	3 001 106		4 373 090	6 204 480		6 370 190	7 486 954		16 277 181	22 144 478	
%		24,6			13,6			28,0			33,8			100	

Taulukko 10. PUHTAAN SEKÄ ROSKAISEN MUSTIKAN JA PUOLUKAN KILOHINNAT ALUEITTAIN JA KOKO MAASSA 2013

	TUOTE	PUHDAS			ROSKAINEN			YHTEENSÄ		
		kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg
LAPPI	Mustikka	400	800	2,00	1 932 233	2 862 150	1,48	1 932 633	2 862 950	1,48
	Puolukka	3 614	6 994	1,94	1 112 671	1 307 548	1,18	1 116 285	1 314 542	1,18
OULU + KAINUU	Mustikka	3 404	13 164	3,87	741 433	1 070 651	1,44	744 837	1 083 815	1,46
	Puolukka	18 898	35 047	1,85	1 516 601	1 836 038	1,21	1 535 499	1 871 085	1,22
ITÄ-SUOMI	Mustikka	58 946	208 055	3,53	1 551 635	2 228 318	1,44	1 610 581	2 436 373	1,51
	Puolukka	83 233	147 913	1,78	2 406 843	2 854 390	1,19	2 490 076	3 002 303	1,21
LÄNSI-SUOMI	Mustikka	24 342	107 662	4,42	695 817	969 066	1,39	720 159	1 076 728	1,50
	Puolukka	118 084	215 491	1,82	5 486 441	6 043 656	1,10	5 604 525	6 259 147	1,12
KOKO MAA	Mustikka	87 092	329 681	3,79	4 921 118	7 130 185	1,45	5 008 210	7 459 866	1,49
	Puolukka	223 829	405 445	1,81	10 522 556	12 041 632	1,14	10 746 385	12 447 077	1,16

**Taulukko 11. LUONNONMARJOJEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT (1 000 KG) JA
PAINOTETUT KESKIHINNAT SUURALUEITTAIN VUOSINA 2009-2013**

MUSTIKKA										
	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	110,4	1,76	109,8	1,88	780,3	2,51	10,1	3,13	720,2	1,50
ITÄ-SUOMI	44,1	2,52	8,5	4,06	662,2	2,45	3 718,8	1,79	1 610,6	1,51
OULU+KAINUU	971,8	1,37	978,5	1,46	1 103,7	2,28	1 466,2	1,68	744,8	1,46
LAPPI	1 889,1	1,33	1 683,1	1,65	556,2	2,49	1 621,8	1,88	1 932,6	1,48
KOKO MAA	3 015,4	1,37	2 779,9	1,60	3 102,4	2,41	6 816,8	1,79	5 008,2	1,49

PUOLUKKA										
	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	972,9	1,05	2 457,7	1,30	3 303,0	1,50	628,7	1,59	5 604,5	1,12
ITÄ-SUOMI	157,0	1,29	9,0	3,12	145,9	1,81	4 601,0	1,31	2 490,1	1,21
OULU+KAINUU	1 427,3	1,02	1 555,4	1,23	4 540,0	1,54	2 815,8	1,29	1 535,5	1,22
LAPPI	1 121,0	1,01	2 035,1	1,44	539,9	1,54	622,2	1,41	1 116,3	1,18
KOKO MAA	3 678,2	1,04	6 057,2	1,33	8 528,8	1,53	8 667,8	1,33	10 746,4	1,16

LAKKA										
	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	0,0	0,00	0,3	13,33	0,3	11,28	0,3	13,92	0,7	10,86
ITÄ-SUOMI	0,2	9,87	1,2	10,46	0,0	14,83	3,3	12,21	1,7	12,02
OULU+KAINUU	24,2	8,31	16,5	7,80	17,4	9,52	17,7	12,30	1,6	11,02
LAPPI	49,3	8,32	134,1	8,37	82,6	10,09	90,8	13,08	141,9	8,56
KOKO MAA	73,8	8,32	152,2	8,33	100,4	10,00	112,0	12,93	145,9	8,64

**Taulukko 12. LUONNONSIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT (1000 KG) JA
PAINOTETUT KESKIHINNAT SUURALUEITTAIN VUOSINA 2009-2013**

KELTAVAHVERO										
	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	10,1	6,00	3,7	6,19	7,8	7,94	0,1	10,00	2,6	8,13
ITÄ-SUOMI	19,1	5,63	0,9	8,31	11,1	5,24	17,1	5,29	7,8	5,49
OULU+KAINUU	0,1	8,00	0,2	9,00	0,2	10,00	0,2	8,00
LAPPI	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	29,2	5,76	4,7	6,70	19,1	6,39	17,3	5,34	10,5	6,17

TATTI										
	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	0,0	0,00	60,0	3,60	0,0	0,00	5,0	3,00	10,0	2,80
ITÄ-SUOMI	303,3	4,07	595,3	3,42	312,5	3,63	130,7	3,00	221,3	2,77
OULU+KAINUU	51,0	2,49	92,0	3,30	24,5	2,67	0,0	0,00	6,8	2,77
LAPPI	0,0	0,00	0,3	3,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	354,3	3,84	747,5	3,42	337,0	3,56	135,7	3,00	238,2	2,77

ROUSKUT										
	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	20,4	1,66	20,2	3,08	17,7	2,39	8,3	3,04	20,0	2,08
ITÄ-SUOMI	133,2	1,99	78,0	1,08	267,0	1,82	41,3	1,26	30,6	1,59
OULU+KAINUU	0,0	0,00	0,4	2,50	0,5	2,53	0,0	0,00
LAPPI	0,2	2,30	0,0	0,00	0,1	2,32	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	153,9	1,95	98,6	1,49	285,3	1,85	49,6	1,55	50,5	1,79

Taulukko 13. KAUPAN ILMOITTAMAT MARJOJEN JA SIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT SUURALUEITTAIN JA NIISTÄ MAKSETUT MÄÄRÄT VUOSINA 2005-2013

LAPPI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	1 198,1	928,2	2 709,3	1 346,1	1 889,1	1 683,1	556,2	1 621,8	1 932,6
Puolukka	1 972,3	392,3	1 554,1	820,2	1 121,0	2 035,1	539,9	622,2	1 116,3
Lakka	303,2	183,2	28,1	91,7	49,3	134,1	82,6	90,8	141,9
Sienet yht.	3,4	10,0	8,5	9,6	10,9	0,3	0,1	3,7	...
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	4 429	3 630	5 665	4 052	4 076	6 834	3 049	5 125	5 393
OULU JA KAINUU	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	1 832,1	2 394,6	2 044,0	394,9	971,8	978,5	1 103,7	1 466,2	744,8
Puolukka	4 801,4	1 193,1	2 000,1	2 003,1	1 427,3	1 555,4	4 540,0	2 815,8	1 535,5
Lakka	17,5	27,3	4,6	77,7	24,2	16,5	17,4	17,7	1,6
Sienet yht.	49,3	40,3	0,0	25,3	52,5	93,0	32,3	0,5	7,2
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	5 936	6 440	4 739	3 392	3 119	3 788	9 745	6 317	2 992
ITÄ-SUOMI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	33,5	7,5	88,4	4,5	44,1	8,5	662,2	3 718,8	1 610,6
Puolukka	232,5	54,5	565,4	327,9	157,0	9,0	145,9	4 601,0	2 490,1
Lakka	0,6	0,6	4,2	0,5	0,2	1,2	0,0	3,3	1,7
Sienet yht.	274,6	351,8	324,8	420,1	470,8	675,4	615,1	202,6	264,3
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	923	1 166	1 771	2 204	1 960	2 205	3 626	13 323	6 178
LÄNSI-SUOMI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	47,0	9,0	86,6	1,1	110,4	109,8	780,3	10,1	720,2
Puolukka	1 537,9	797,6	1 767,8	890,1	972,9	2 457,7	3 303,0	628,7	5 604,5
Lakka	-	0,0	0,4	-	-	0,3	0,3	0,3	0,7
Sienet yht.	99,0	44,6	19,2	37,4	55,7	86,7	45,9	18,6	37,1
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	1 466	999	1 764	1 057	1 376	3 727	7 050	1 090	7 453
KOKO MAA YHTEENSÄ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	3 110,7	3 339,3	4 928,3	1 746,6	3 015,4	2 779,9	3 102,4	6 816,8	5 008,2
Puolukka	8 544,1	2 437,6	5 887,4	4 041,3	3 678,2	6 057,2	8 528,8	8 667,8	10 746,4
Lakka	321,2	211,1	37,2	169,9	73,8	152,2	100,4	112,0	145,9
Sienet yht.	426,4	446,8	352,5	492,5	589,9	855,3	693,3	225,5	309,4

POIMINTATULO

**Luonnonmarjat
ja luonnonsienet
1000 euroa 1)**

12 754 12 235 13 939 10 705 10 531 16 555 23 470 25 856 22 017

1) POIMINTATULO: Luonnonmarjojen poimintatulot laskettu nimeltä mainittujen marjojen osalta

**TAULUKKO 14. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN TUONTI JA VIENTI VUOSINA
2005-2013**

TUOREET MARJAT JA HEDELMÄT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
08104010	Puolukka				
	2005	502 653	424,6	-	-
	2006	315 418	323,5	7 460	12,3
	2007	277 706	316,0	359 044	420,7
	2008	692 079	1 042,1	8 093	20,9
	2009	1 082 116	1 619,9	2 550	7,3
	2010	97 186	237,2	1 350	5,1
	2011	67 125	186,1	278 736	921,7
	2012	105 605	171,1	855 731	1 486,9
2013	378 194	639,6	760 900	1 187,4	
08104030	Mustikat				
	2005	1 415 223	2 255,2	-	-
	2006	356 459	1 136,9	93 803	231,5
	2007	967 553	2 012,2	453,120	824,9
	2008	979 958	2 809,2	151,336	503,8
	2009	1 200 459	2 441,3	30 325	117,0
	2010	518 839	1 695,6	92 001	235,4
	2011	112 567	537,9	99 264	391,9
	2012	552 196	1 568,6	518 169	1 241,3
2013	1 048 413	2 692,7	758 204	1 409,0	
08104090	Muut Vaccinium-suvun hedelmät				
	2005	44 419	68,6	-	-
	2006	44 441	72,9	-	-
	2007	26 404	80,1	-	-
	2008	17 942	88,2	62	0,3
	2009	14 501	62,6	4 775	16,2
	2010	4 036	25,3	10	-
	2011	28 168	104,7	50 000	98,0
	2012	8 715	104,3	4	0,1
2013	7 241	24,7	540	3,0	

JÄÄDYTETYT HEDELMÄT JA PÄHKINÄT, KEITTÄMÄTTÖMÄT TAI VEDESSÄ TAI
HÖYRYSSÄ KEITETYT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA
SISÄLTÄVÄT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
08119050	Mustikat (ilman sok.)				
	2005	2 595 379	4 595,2	4 011 200	8 594,3
	2006	3 683 402	11 220,6	3 275 956	10 625,5
	2007	1 387 893	4 355,8	3 548 434	12 290,8
	2008	1 266 038	3 522,5	4 782 002	15 627,2
	2009	2 928 963	6 871,0	2 005 032	6 479,6
	2010	1 706 567	4 462,4	4 293 414	12 097,9
	2011	3 896 497	13 737,6	3 086 183	12 346,7
	2012	4 810 720	14 487,6	3 043 179	12 257,1
	2013	4 228 744	9 359,6	3 210 741	10 548,9

Muut metsämarjat sisältyvät ryhmiin (lis. sok. ja ilman sok.), eikä marjakohtaisia tietoja saa erikseen ko. tilastosta. (huom. puolukka, lakka, karpalo)

08119095	Muut (ilman sok.)*)				
	2005	3 113 089	4 861,4	4 286 337	7 583,6
	2006	3 646 105	4 979,2	6 188 835	9 431,6
	2007	3 453 236	5 599,8	4 411 931	7 605,9
	2008	2 634 390	6 024,8	3 839 107	7 226,2
	2009	3 917 411	6 824,5	3 410 794	7 078,1
	2010	2 499 161	4 764,9	3 837 978	7 898,8
	2011	4 023 110	10 700,8	6 274 263	14 769,8
	2012	4 216 294	11 731,8	4 426 101	13 112,0
	2013	5 246 662	10 878,5	4 938 485	12 694,0

*) ei sisällä edellä mainittuja jäädytettyjä tuotteita, eikä kirsikoita ja trooppisia hedelmiä tai pähkinöitä.
Mutta sisältää lakat - ruusunmarjat, kvittenit, boysenmarjat, greipin lohkot, kiivit, taatelit ym.

MUUT TUOREET TAI JÄÄDYTETYT KASVIKSET

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07095100	Herkkusienet				
	2005	327 088	666,8	328 670	840,6
	2006	464 182	989,3	205 995	496,5
	2007	680 585	1 620,7	81 622	240,2
	2008	683 691	1 603,4	50 984	174,7
	2009	646 835	1 522,0	27 198	58,8
	2010	886 475	2 134,4	4 927	12,3
	2011	1 082 953	2 651,8	901	7,5
	2012	1 165 297	2 933,5	12	0,0
	2013	1 293 937	3 350,2	194	2,1
07095910	Kantarellit				
	2005	17 233	54,1	-	-
	2006	45 811	316,7	5 757	35,1
	2007	65 307	395,1	-	-
	2008	71 516	401,3	1 738	22,0
	2009	35 427	151,0	15 298	202,2
	2010	22 428	138,3	1 593	8,7
	2011	50 228	219,9	360	1,8
	2012	22 606	130,1	7 928	66,3
	2013	71 075	415,5	-	-
07095930	Tatit				
	2005	-	-	-	-
	2006	9 303	61,6	160	2,5
	2007	14 112	75,5	3 858	45,4
	2008	14 654	91,0	1 856	20,1
	2009	692	1,9	1	0,0
	2010	369	3,8	15	-
	2011	8 280	2,0	-	-
	2012	-	-	1 348	5,9
	2013	1 350	7,9	50 860	386,4

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07095990	Muut sienet (ilman multasieniä)				
	2005	28 945	78,6	65 149	575,4
	2006	42 675	105,1	64 286	600,0
	2007	54 387	204,3	47 291	438,0
	2008	159 136	437,2	70 135	746,0
	2009	187 606	478,1	74 003	786,9
	2010	91 492	323,4	87 007	939,6
	2011	133 806	433,0	108 439	812,3
	2012	133 418	389,2	61 393	438,9
	2013	239 688	646,0	6 280	75,6

JÄÄDYTETYT KASVIKSET (Myös höyryssä tai vedessä keitetyt)

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07108061	Agaricus-suvun sienilajit (Herkkusieni)				
	2005	31 619	45,9	250	0,5
	2006	43 488	56,9	1 640	2,4
	2007	57 978	80,6	160	0,3
	2008	64 260	78,5	120	0,2
	2009	72 000	88,5	-	-
	2010	66 096	76,3	-	-
	2011	57 212	63,4	-	-
	2012	54 407	64,4	270	0,3
	2013	50 639	57,3	1 640	1,9
07108069	Muut sienet				
	2005	82 210	209,0	116 237	693,2
	2006	86 029	11,9	257 167	1 301,0
	2007	100 634	222,6	78 650	499,1
	2008	77 883	236,2	274 223	1 631,2
	2009	46 352	137,1	172 032	1 087,5
	2010	74 427	334,9	481 769	2 762,7
	2011	84 644	396,5	210 696	740,8
	2012	97 447	396,4	90 130	542,9
	2013	104 288	426,6	138 516	529,7

KASVIKSET, VÄLIAIKAISESTI (esim. rikkidioksidikaasulla tai suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäluokassa) SÄILÖTTYINÄ, MUTTA SIINÄ TILASSA VÄLITTÖMÄÄN KULUTUKSEEN SOVELTUMATTOMINA

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07115100	Agaricus-suvun lajit (Herkkusieni)				
	2005	103 675	75,5	-	-
	2006	99 390	102,8	-	-
	2007	71 880	94,1	-	-
	2008	201 780	335,3	-	-
	2009	232 992	347,5	386	13,1
	2010	216 874	330,6	-	-
	2011	292 925	433,0	-	-
	2012	179 202	250,6	-	-
	2013	278 689	398,3	-	-
07115900	Muut kuin Agaricus- suvun lajit				
	2005	269 029	236,1	45	0,2
	2006	368 473	311,9	-	-
	2007	67 116	489,9	48	0,2
	2008	392 607	662,7	-	-
	2009	421 893	452,5	-	-
	2010	452 684	563,9	-	-
	2011	496 939	537,7	1	0,1
	2012	405 813	525,0	22	1,6
	2013	425 314	580,7	23	0,8

KUIVATUT KASVIKSET, MYÖS PALOITELLUT, VIIPALOIDUT, ROUHITUT TAI JAUHETUT,
MUTTA EI ENEMPÄÄ VALMISTETUT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07123100	Agaricus-sukuiset sienet				
	2005	2 531	34,7	102	8,2
	2006	2 604	41,7	98	8,3
	2007	2 174	34,3	196	17,4
	2008	1 935	29,2	126	3,7
	2009	1 990	33,2	386	13,2
	2010	405	10,5	164	8,7
	2011	145	3,5	140	7,7
	2012	402	11,2	105	5,9
	2013	132	1,1	125	8,0

ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT KASVIKSET,
HEDELMÄT, PÄHKINÄT JA MUUT SYÖTÄVÄT KASVINOSAT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
20019050	Sienet				
	2005	26 382	33,5	-	-
	2006	9 104	19,2	277	0,9
	2007	3 257	10,7	2 563	13,4
	2008	28 770	18,1	547	3,6
	2009	8 869	56,8	327	1,4
	2010	10 373	38,7	637	2,0
	2011	11 666	61,7	-	-
	2012	6 715	32,8	7	0,8
	2013	151 490	124,9	11	0,3

MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI
SÄILÖTYT SIENET

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
20031020	Sienet=Agaricus-suku (Herkkusieni) (väliaik. säil., täysin kypsennetyt.)				
	2005	12 835	25,4	3 779	5,5
	2006	104 303	179,4	2 522	6,2
	2007	72 807	153,9	2 766	5,4
	2008	121 378	269,8	506	1,1
	2009	128 903	315,7	208	0,4
	2010	94 366	224,8	2 017	4,2
	2011	125 008	277,3	3 603	6,6
	2012	20 864	43,4	1 691	2,9
	2013	33 260	59,0	1 150	2,1
20031030	Sienet=Agaricus-suku (Herkkusieni) (muuten kuin väliaik. säil. täysin kyps.)				
	2005	2 848 893	3 584,7	40 619	61,2
	2006	2 463 707	3 515,7	20 880	39,1
	2007	2 239 393	3 790,4	29 989	56,6
	2008	2 372 892	4 530,8	20 861	41,6
	2009	2 242 416	4 440,2	10 682	22,6
	2010	2 124 917	3 876,0	17 187	39,1
	2011	2 112 451	3 656,5	20 199	36,4
	2012	2 172 101	3 706,4	57 267	87,4
	2013	1 946 088	3 157,0	34 098	59,5
20039000	Sienet=paitsi Agaricus- suku ja multasienet				
	2005	185 830	282,6	796	3,4
	2006	112 499	171,5	1 756	5,1
	2007	157 278	437,9	406	1,2
	2008	251 778	581,3	743	2,2
	2009	161 685	522,8	268	0,7
	2010	170 162	547,2	966	3,9
	2011	195 803	644,2	7	0,0
	2012	185 348	660,8	4	0,1
	2013	154 132	484,1	9	0,4

Lähde: Tullihallitus, Ulkomaankauppatilasto

